

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1930

Undervisningsplan

for

Horsens kommunale Skolevæsen

Statens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

Arbejderpartiets Bogtrykkeri, Horsens.

Undervisningsplan

for

Horsens kommunale Skolevæsen.

Horsens.

Arbejderpartiets Bogtrykkeri.

1930.

I Henhold til § 13 i Lov Nr. 61 af 29. Marts 1904 og under Henvisning til den af Undervisningsministeriet under 5. Juli 1927 approberede Skoleplan for Horsens kommunale Skolevæsen, d. v. s. Borgerskolen samt Mellem- og Realskolen, fastsættes herved med Hensyn til Undervisningen følgende nærmere Bestemmelser, der med Undtagelse af Timetabellens og Læseplanens Bestemmelser for Borgerskoleklasserne, som træder i Kraft efterhaanden for et nyt Klasse­trin aarlig fra 1. April 1927 at regne, straks træder i Stedet for den under 27. Januar 1926 stadfæstede Undervisningsplan:

§ 1.

Angaaende Skolebygninger, Skoledistrikter, Undervisningspligt, Skoleaar, Skolegangsorden. Elevtal i Klasserne, Adgangs- og Optagelsesbestemmelser, Skolepenge, Foranstaltninger mod Forsømmelser Aarsprøver og Eksaminer samt Lærerembedernes Antal og Art henvises til Skoleplanens heromhandlende Bestemmelser.

§ 2.

I Henhold til § 4 i Lov af 29. Marts 1904 er Skolevæsenets Ferie- og Fridage følgende:

Alle Søndage.....	52 à 53 Dage
Juleferie fra 23. Decbr. til 5. Januar, begge Dage medregnede	12 „
Fastelavnsmandag	1 „
Paaskeferie fra Onsdag før til Tirsdag efter Paaske, begge Dage medregnede.....	6 „
St. Bededag og den følgende Lørdag.....	2 „
Kristi Himmelfartsdag	1 „
Pinseferie fra Lørdag før til Tirsdag efter Pinse, begge Dage medregnede.....	3 „
Grundlovsdagen	1 „
Valdemarsdagen	1 „
Overføres...	79 à 80 Dage

	Overført...	79 à 80 Dage
Sommerferie i 5 Uger fra 7. Juli til 10. August, begge Dage medregnede, dog saaledes, at Sommerferien skydes een Dag frem eller tilbage, eftersom 11. August falder paa en Tirsdag eller en Lørdag		30 „
Kongens Fødselsdag		1 „
Efteraarsferie i Flyttedagsugen		6 „
Den 11. Novbr. og første Mandag i December.....		2 „
	Ialt...	118 à 119 Dage

Resten af de Ferie- eller Fridage, Loven tillader, anvendes efter Fælleslærerraadets Bestemmelse.

§ 3.

Undervisningsfagene og disses Timetal i de forskellige Klasser ses af følgende Timetabel:

Timetabel.

	Borgerskolen														Mellem- og Realskolen															
	1. Kl.		2. Kl.		3. Kl.		4. Kl.		5. Kl.		6. Kl.		7. Kl.		Ialt		1. M.		2. M.		3. M.		4. M.		R.		Ialt			
	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.
	2/2	3/2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	14	14	2	2	2	2	2	2	1	1	0	0	7	7		
Religion	2/2	3/2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	14	14	2	2	2	2	2	2	1	1	0	0	7	7			
Dansk	8	8	10	9	9	8	9	8	8	7	8	6	6	58	52	6	5	4	4	4	4	5	5	4	4	23	22			
Skrivning	3	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	15	14	2	2	1	1	1	1	1	1	0	0	5	5			
Stenografi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2*	2*	2*	2*			
Regning	4	4	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	37	37	4	4	3	3	2	2	3	3	2	2	14	14			
Matematik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	4	4	4	4	2	2*	13	13*			
Geometri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2*	0	2*	0			
Historie	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	11	11	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	12	12			
Geografi	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	10	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	10			
Naturkundskab	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	2	2	2	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Naturhistorie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	10			
Naturlære	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	9	9			
Tysk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4*	0	4*	0	0	5	5	4	4	4	4	4	4	17	17			
Engelsk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	3	3	3	3	3	3	6	6	21	21			
Fransk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6*	6*	6*	6*			
Sang	2/2	3/2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	7	1	2	1	1	1	1	0	1	0	0	3	5			
Tegning	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	6	4	2	2	1	1	1	1	1	1	0	0	5	5			
Sløjd	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	4	0	4+4*	0	18+4*	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2*	0	10*	0		
Haandarbejde	0	2	0	3	0	4	0	4	0	4	0	4	0	0	25	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	10			
Husgerning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4*	0	4*			
Gymnastik	2/2	3/2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	15	15	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	17	16				
Maksim. af ugentl. Timetal	20	20	27	27	29	29	30	30	30	30	32	32	34	34	202	202	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	180	180		

*) Se Anmærkninger til Timetabellen Punkt 2.

Anmærkninger til Timetabellen.

1. Foruden de i Timetabellen nævnte Sangtimer gives der for de større Elever, nemlig Klasserne paa 5.—7. Borgerskoletrin og 1.—4. Mellemskoletrin, 1 Times Fællessang paa hver af Skolerne.

2. Under Forudsætning af, at der kan dannes Hold af passende Størrelse, har Eleverne Ret til at vælge mellem Fagene saaledes: Drengene paa 7. Borgerskoletrin kan, saafremt deres Evner tillader det, i Stedet for 4 af Sløjdtimerne (Værkstedsarbejdet) vælge Tysk, og i Realklasserne kan Drengene i Stedet for Fransk vælge et eller flere af Fagene: Sløjd, Geometri og Stenografi, ligesom Pigerne i Stedet for Fransk kan vælge et eller to af Fagene: Husgerning, Matematik og Stenografi.

3. Undervisningstimmernes Længde er 50 Min. For hver Time er der altsaa 10 Friminutter, som efter Lærerraadenes Beslutning kan deles i eet, eventuelt to, længere og nogle kortere Frikvarter, saaledes at Eleverne, bortset fra Eleverne i Skolekøkkenet, kommer paa Legepladsen efter hver Undervisningstime.

4. Undervisningstimerne i Borgerskolens Klasser paa 1. Trin, Forberedelsesklasserne, bør i det første halve Aars Tid gøres saa afvekslende som muligt, eventuelt saaledes, at Eleverne i samme Time efterhaanden beskæftiges med to forskellige Fag eller Sider af det samme Fag. Iøvrigt bør Lærerne paa alle Klassestrin, for at undgaa den med Ensformigheden følgende Kedsommelighed og Lede ved det hele, sørge for Afveksling og Liv og i alle Fag paakalde Elevernes Selvvirksomhedstrang, og det bør altid huskes, at Planløshed er Aandløshed.

5. For at skabe Enhed og Konsekvens i Undervisningen og i Paavirkningen af Eleverne bør de flest mulige Fag i samme Klasse samles paa samme Lærers Haand. Undervisningen i Dansk og Skrivning skal i alle Borgerskoleklasser besørges af den samme Lærer.

6. I Fagene Historie, Geografi og Naturkundskab kan i Borgerskoleklasserne undervises efter Periodelæsningsprincippet.

7. I Almindelighed bør der undervises i Fagene ialt i det for hvert enkelt bestemte Antal ugentlige Timer; men f. Eks. i Klasserne paa 6. og 7. Borgerskoletrin kan, for saavidt Skrivefærdigheden ikke lider derved, en Del af Skrivetimerne efter Lærernes Afgørelse anvendes til skriftlig Dansk.

8. Da der ikke findes særlige Timer til Iagttagelsesundervisning, bør den videst mulige Anskuelighed ved Hjælp af Naturgenstande, Kort, Billeder o. s. v. gennemføres i alle Fag og i alle Timer, navnlig i Klasserne paa 1.—4. Borgerskoletrin.

9. Der bør, og dette gælder ikke mindst i de yngste Klasser, vaages over, at Børnenes Aandedræt under Øvelserne i de forskellige

Fag er naturligt og roligt, ligesom det bør paases, at Børnene, hvad enten de sidder eller staar, indtager en sund og naturlig Kropstilling.

10. Naar det findes stemmende med Undervisningens Tarv, bør to eventuelt tre sammenhængende Timer efter Forhandling mellem Overlæreren og paagældende Lærer anvendes til naturhistoriske eller lignende Undervisningsudflugter.

11. Til de efter Søn- og Helligdage følgende Skoledage bør saa vidt muligt alt Hjemmearbejde undgaas.

12. Der affattes ikke Timetabeller og Læseplaner for Hjælpe- og Værneklasserne. Med Hensyn til Undervisningen i disse Klasser gælder følgende:

- a. Formaålet med Undervisningen i Hjælpeklasserne maa være at opnaa den størst mulige Sikkerhed i de for de med Hensyn til Alder nærmest under dem staaende Normalklasser nævnte Pensa, navnlig i Dansk og Regning.
- b. Ved Værneklasseundervisningen er Lærerne frit stillede under Ansvar for Skolekommissionen baade med Hensyn til Valg af Stof og Metoder.

§ 4.

Maalet for Undervisningen i de enkelte Fag i de forskellige Klasser fremgaar af

- A. Læseplan for Borgerskolen og
- B. Læseplan for Mellem- og Realskolen.

De i Læseplanen for Borgerskolen indeholdte Bemærkninger af rent metodisk Art er ikke at opfatte som Ordre, der skal følges af Lærerpersonalet, men er tænkt som en praktisk Vejledning for Lærere og Lærerinder, der ikke kender andre og bedre Fremgangsmaader.

A.

Læseplan for Borgerskolen.

Religion.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Religionsundervisning er: i kristelig, evangelisk-luthersk Aand at udvikle Børnenes naturlige Gudsans og religiøse Følelse til en Livsmagt, der giver det sædelige Liv Kraft.

Almindelige Bemærkninger.

1. Hovedsagen ved Religionsundervisningen er, næst den personlige Paavirkning, som den Lærer, der selv lever sit Liv paa Kristentroens Grund, kan øve paa Børnenes Hjerte- og Viljesliv, at meddele Børnene faktiske Oplysninger, ikke blot vedrørende den bibelske Historie og kristelige Børnelærdom, men ogsaa angaaende navnlig den danske Kirkes og Missions Historie paa en Maade, der svarer til Formaalet.

2. Ved Religionsundervisningen gælder det altsaa først og fremmest om at meddele Børnene Indtryk af, at Kristendommen er et Tilbud om Hjælp til syndige Mennesker og ikke en Byrde eller Tvang, beregnet paa at plage Børnene og undertrykke deres Glæde og naturlige Livsytringer.

3. Paa de lavere Klassesetrin (1.—5. Kl.) bør den bibelske Historie og Luthers lille Katekismus danne Grundlaget for Undervisningen, ved hvilken Lærerens Fortælling for og Samtale med Børnene bør være den almindeligste Undervisningsform. Ved Undervisningen i 6. og 7. Klasse bør derimod det nye Testamente og Salmebogen, eventuelt selve Bibelen, danne det umiddelbare Grundlag, hvorfor der ogsaa bør lægges fornøden Vægt paa at lære Børnene at orientere sig let og sikkert i disse Bøger. Ved Undervisningen i Kirke- og Missionshistorie, der bør samles om visse Hovedskikkelser, bør alle Redegørelser for Lærestridigheder, Læresystemer eller andre for Bør-

nene ufattelige Foreteelser saavel som unødvendige Navne og Aarstal undgaas. Jævnstids med Læreren Fortælling bør Eleverne af og til have Lejlighed til paa Skolen at læse livligt og fyldigt fortalte Skildringer vedrørende de nævnte Forhold.

4. Børnene bør jævnlig have Lejlighed til mundtlig at genfortælle dertil egnede Fortællinger, og i 7. Klasse bør de af og til, mindst 4 Gange aarlig, have Lejlighed til med dertil egnede Bøger som Hjælpemidler ved Forberedelsen at skrive Stile om Emner, hentet fra det gamle Testamente, Kirkens eller Missionens Historie.

5. Paa alle Klassetrin bør vort Folks rige Skat af Salmer og bibelske Sange flittigt benyttes til Sang, baade før og efter, eventuelt ogsaa i Religionstimerne. Der bør derfor være Samarbejde mellem Religionslæreren og Sanglæreren, saaledes at Børnene stadig kan synge de Salmer og Sange, der benyttes i Religionstimerne.

6. Det begrænsede Antal letfattelige Skriftsteder, Salmevers, kortere Salmer og bibelske Sange, som bør læres udenad, læres ved mundtlig Gentagelse af Lærer og Elever i Kor eller ved Sang. Fadervor, Trosbekendelsen og eventuelt den apostolske Velsignelse (2. Kor. 13. 13.), f. Eks. ved Morgenandagten.

7. Da Børnene stammer fra Hjem, repræsenterende vidt forskellige Opfattelser vedrørende det religiøse Spørgsmaal, bør Læreren selvsagt undgaa saarende Angreb paa andre, fra hans egen afvigende, Anskuelser og søge hos Eleverne at indpode Fordragelighed mod anderledes tænkende.

8. De bibelske Folks ydre Forhold, deres Boliger, Klæder o. s. v. anskueliggøres ved gode Billeder, Tegninger og Skildringer. Kortet over Palæstina bør jævnlig anvendes.

Stoffordeling.

1. Klasse:

Udvalgte bibelske Fortællinger af det gamle Testamente fra Skabelsen indtil Moses. — Før Jul fortælles om Jesu Fødsel og Barndom.

2. Klasse:

Udvalgte Fortællinger fra Moses Fødsel til Rigets Deling og de lettest fattelige Fortællinger om Jesu Liv og Gerning.

3. Klasse:

Udvalgte Fortællinger fra Rigets Deling indtil Jesu Tid. — Fortsættelse med letfattelige Fortællinger fra Jesu Liv og Gerning.

4. Klasse:

Et fyldigere Udvalg af Fortællinger fra det gamle Testamente forfra til Kongetiden og fra det nye Testamente forfra til Jesu

Indtog i Jerusalem. — De ti Bud og Fadervor gennemgaas og læres udenad.

5. Klassetrin:

Et fyldigere Udvalg af Fortællinger fra det gamle Testamente fra Dommertidens Slutning til Jesu Tid og af det nye Testamente fra og med Jesu Indtog i Jerusalem til Aposteltiden. — Indstiftelsesordene til Daaben og Nadveren og de tre Trosartikler gennemgaas og læres udenad.

6. Klassetrin:

Apostelhistorien gennemgaas med det nye Testamente som Hjælpemiddel. Læren om Alterens Sakramente og Bønnen behandles ved Samtaler i Tilknytning til Fremstillingen af Livet i den første kristne Menighed. — Kirkeaaaret og Gudstjenesten gennemgaas. — I den Udstrækning, Tiden tillader, læses efter det nye Testamente om Jesu Liv f. Eks. Luc. Ev., 2., 4., 7., 14., 15. og 19. Kap. samt Fortællingerne i Johs. Ev. 1.—5. og 20.—21. Kap.

7. Klassetrin:

De vigtigste messianske Profetier gennemgaas. — Af Mathæus Evangeliet læses Bjergprædiken og muligt ogsaa 21., 22., 25. og 28. Kap. — Lidelseshistorien læses i Sammenhæng og nogle Salmer i Tilknytning dertil. — Der gives en kortfattet Fremstilling af Kirkehistorien og meddeles enkelte Træk af Missionsbevægelsen med Samling særlig om visse Hovedpersoner indenfor den danske Kirke og Missionsbevægelse. Tillader Tiden det, bør den nyere Tids vigtigste kirkelige Retninger og deres Hovedmænd samt vore største Salmedigtere skænkes nogen Omtale.

Anmærkning:

I 1. Klasse læres enkelte lette Salmever, i de øvrige Klasser et passende Antal lettere Salmer, og i 4., 5., 6. og 7. Klasserne tillige et passende Antal lettere Skriftsteder.

Dansk og Skrivning.

Formaalet.

Formaalet med Modersmaalsundervisningen er:

1. at give Børnene Kærlighed til deres Modersmaal og aabne deres Øjne for dets Betydning og Værdi,
2. at udvikle Børnenes Evne til, mundtlig saavel som skriftlig, smukt, rigtigt, enkelt og klart at kunne udtale sig om Spørgsmaal, der ligger indenfor deres Erfarings- og Interesseomraade,

3. at vænne Børnene til rigtig Opfattelse og til med tydelig Udtale og god Betonning at kunne læse Stykker, som med Hensyn til Form og Indhold svarer til deres Udvikling,

4. at forøge Børnenes Forraad af Brugsord,

5. at lære Børnene at benytte Opslagsbøger og Haandbogsamlinger, saaledes at de derigennem lærer selvstændigt at tilegne sig Viden, og

6. i Forhold til Børnenes Udvikling at gøre dem bekendt med visse Hovedværker af den danske Litteratur fra ældre og nyere Tid samt paa Skolens højere Trin eventuelt med enkelte Prøver af den skandinaviske Litteratur.

Almindelige Bemærkninger.

Midlerne til Opnaaelsen af det nævnte Maal er systematiske:

- a. Lyd-, Tale- og Fremstillingsøvelser,
- b. Stave- og Læseøvelser og
- c. Øvelser i Skrivning og skriftlig Dansk.

Hver enkelt af disse Øvelsesgrene bør behandles selvstændigt, men altid saaledes, at de forskellige Øvelser stilles i Forhold til hinanden og støtter hinanden. Gentagelser er en Nødvendighed, men Træthedsvirkningen forebygges i samme Grad, som Øvelserne gøres planmæssige, Emnerne interessante og Formen tillokkende og lystbetonet for Børnene.

a. Lyd-, Tale- og Fremstillingøvelser.

1. Formaålet hermed er at vænne Børnene til at artikulere de forskellige Sproglyde ordentligt, at opøve deres Evne til at finde kort og klart Udtryk for, hvad de vil svare paa stillede Spørgsmaal, og lære dem at fremstille en Sag med Hensyn til Indhold og Gang i Sammenhæng.

2. De fonetiske Øvelser, Lydøvelserne, drives planmæssigt i alle Klasser efter en af Skolekommissionen autoriseret Vejledning.

3. Taleøvelserne drives gennem Samtaler om Emner fra Familien, Hjemmet, Skolen, det daglige Liv i Hjem, Skole og paa Gaden eller Havnen, Anskuelsesbilleder, Billeder og Fortællinger i ABC'en og Læsebogen etc., saaledes at Børnene vænnes til at svare i korte og klare, men fuldstændige Sætninger. Udtalen af de enkelte Sproglyde skal være tydelig, og Ordbetoningen i Overensstemmelse med Reglerne for dannet højdansk Talesprog. — Af Hensyn til Betoningen og Naturligheden vil det være praktisk at vænne Børnene til at „danne Billeder“, d. v. s. vænne dem til med lukkede Øjne at „se“ for sig de Personer, den Natur eller de Begivenheder, Talen er om.

4. Fremstillingsøvelserne bestaar dels af Gengivelse ved Lærerens Eksamination af gennemgaaet Stof og af sammenhængende Genfor-

tælling af Dagens læste Stykker eller en af Læreren fortalt Historie, dels af Fortællinger efter forud paa Klassetavlen opskrevne Dispositioner. Efterhaanden bør Børnene vænnes til — ogsaa fra Katederet og med Front mod Kammeraterne — i Sammenhæng at fortælle Beretninger om egne Hændelser og Oplevelser eller at genfortælle kortere Fortællinger, som de enten selv har læst eller hørt Læreren fortælle. Under disse Øvelser lægges der Vægt paa en sproglig, enkel og klar Form, tydelig og sammenhængende Tale og gradvis Forøgelse af Ordforraadet.

b. Stave- og Læseøvelser.

1. Anvendes Lydmetoden ved den første Læseundervisning, bør Læreren vaage over, at Lydene uden Ophold og i ubrudt Sammenhæng sammentrækkes til Ord. Stavning med „Lyde“ maa ikke finde Sted.

2. Af Hensyn til Retskrivningen bør Stavning med Bogstavnavnene, baade Kor- og Enkeltmandsstavning indenad og særlig udenad, drives i vid Udstrækning i alle Klasser, navnlig i Klasserne paa 1.—5. Trin. For at undgaa tidsspildende Spørgen, bør Ordanalysemetoden indøves tidligst muligt.

3. Bogstaverne og deres Navne læres, f. Eks. ved Sporskriftøvelser i Skrivetimerne. Øvelserne i Indenadstavning bør, ligesom de første Læseøvelser, foregaa ved Klassetavlen og med Anvendelse af løse Bogstavbrikker (f. Eks. „Barnets Sætterkasse“), saaledes at Børnene allerede tidligt paa 1. Trin lærer at danne lette Ord og lette Sætninger.

4. Alfabetet læres allerede paa 1. Trin, helst ved at det synges (f. Eks. paa Melodien til „Tordenskjoldsvisen“). Paa det følgende Trin indøves fornøden Sikkerhed, saaledes at der kan „springes“ i det.

5. Brugen af ABC'ens Forøvelser bør begrænses til det mindst mulige, saaledes at Børnene snarest muligt, efter at de har faaet Bogen udleveret, faar Lejlighed til at læse Ord og Udtryk med virkeligt Indhold, der kan vække deres Interesse.

6. Det læste bør navnlig i de yngste Klasser anskueliggøres med Tegninger, Billeder eller andre Anskuelsesmidler, og Læsningen bør forbindes med de nødvendige Forklaringer og Samtaler vedrørende Indholdet. For ikke at slappe Børnenes Interesse for det læste bør alt for detaljerede Eksaminationer dog undgaaes.

7. I de 5 første Skoleaar maa det ved Undervisningen i Læsning navnlig være den mekaniske Læsefærdighed, der tages Sigte paa at udvikle. Som virksomme herhen hørende Midler kan foruden Stavning nævnes: 1) Lærerens Forelæsen, 2) Ordøvelser (Aflæsning og Sammensætning m. v.), 3) Samtaler om det læste, 4) Forklaring af

vanskelige Ord og Vendinger, 5) langsom Korlæsning efter Lærerens Forelæsen), og 6) Enkeltmandslæsning under Kontrol af Klassens øvrige Elever.

8. „Læsetonen“ bør fra allerførste Skoledag bekæmpes. Der bør lægges Vægt paa langsom og god Udtale. Det naturlige Tale- eller Foredragssprog — altsaa en Mellemting mellem Bogstavsproget og Passiarsproget — bør i saa Henseende tjene som Mønster. Og der bør fra første Færd stræbes efter rigtig Pausering, Tryklægning, Stød og Tone, og Børnene bør fra første Skoledag vænnes til at se Sceneriet, Begivenhederne og Personerne for sig, danne Billeder og leve sig ind i den skildrede Situation, da dette i høj Grad vil bidrage til at gøre Læsningen følelsesbetonet og give Fremstillingen Virkelighedspræg.

9. Ved Læsning af Vers gælder det at finde Middelvejen mellem Yderpunkterne: 1) at læse i Takt og 2) behandle Versene, som var de Prosa.

10. I Dansktimerne paa 1.—5. Trin vil Højtlæsningsmetoden i Almindelighed være at foretrække. Dog kan Stillelæsning med Genfortælling, Notering af Overskrifter eller „Etiketter“ for hvert enkelt Afsnit ogsaa bruges i Klasserne paa 2.—4. Trin, men kun naar Talen er om Læsebogens dertil egnede Stof. Og paa 5. Trin bør Stillelæsning med Disponering af en Del af Læsebogens belærende Stof indøves, og enkelte Dispositioner indføres i Børnenes smaa Hæfter.

11. Paa 6. og 7. Trin kan der derimod for adskillige af Læsebogens Stykker være Grund til at foretage en grundigere Indholdsbehandling, baade for at Indholdet kan blive virkelig tilegnet af Børnene og for at give dem den fornødne Opøven i at læse paa en Maade, som er udviklende for deres Iagttagelsesevne og Tænkning. Dette sker bedst ved, at der i størst mulig Grad gennem Stillelæsning og dermed i Forbindelse staaende Disponering, Kommenteren ved Hjælp af Ordbøger o. lg., Sammenfatning og udvidet Læsning, bejles til Elevernes Selvvirksomhedstrang under Arbejdet med de Opgaver, som frembyder sig, navnlig under Behandlingen af belærende Læsestykker. Men end ikke i disse Klasser bør Øvelserne i Oplæsning tilsidesættes. I Klasserne paa 5.—7. Trin bør Øvelser i Skriftlæsning af og til finde Sted.

12. Hovedmidlet til at gøre Børnene bekendt med den danske Litteratur er Stykkerne i deres danske Læsebog. Disse bør dog tages som Læsebogstykker, ikke som Litteraturprøver. Hertil kan føjes Gennemgang af enkelte Hovedværker, som ligger indenfor Børnenes Fatteevne og Interesse, dog paa den Maade, at kun de dertil egnede Dele af Værket læses op for Børnene, medens Indholdet af de øvrige Partier meddeles i kort Gengivelse. Enkelte korte Digte eller Vers, f. Eks. af Chr. Winther, Blicher, Kaalund, Chr. Richardt og Jeppe

Aakjær, og nogle af vore vigtigste Fædrelandssange læres udenad, helst ved Korfremsigen eller Sang.

13. Ved Lærerens Fortælling, evt. suppleret ved Læsning af passende Læsestykker, gøres Børnene særlig paa 6. og 7. Trin bekendt med saadanne Mænd eller Kvinder, der har haft blivende Betydning for Udviklingen paa Aandslivets forskellige Omraader, og hvis Livsførelse og Gerning har været af en saadan Art, at den kan møde Forstaaelse og Interesse hos Børnene, f. Eks. Holberg, Ewald, Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, Blicher og H. C. Andersen; Thorvaldsen; Weyse, Hartmann og Gade; Rask og H. C. Ørsted.

c. Skrivning og skriftlig Dansk.

Maalet med Undervisningen i egentlig *Skrivning* er at lære Børnene at skrive en tydelig, sammenhængende, regelmæssig, hurtigt-flydende Skrift og samtidig vænne dem til at indtage en sund og naturlig Kropstilling under Arbejdet. Under de skriftlige Øvelser er det derfor nødvendigt at iagttage følgende:

1. Under Skrivningen maa ingen Muskel være unødigt spændt, og kun den Træthed, som er en naturlig Følge af ethvert intensivt og længevarende Arbejde, maa føles. For at opnaa dette maa Børnene atter og atter gennemgaa følgende Række skrivegymnastiske Øvelser:

- a. *Retstilling til Skrivning* (tvangfri, Fødderne nærmest fremadvendte, Afstand 16—20 cm). Hensigten hermed er at lære Børnene at bruge de til Arbejdets Udførelse nødvendige Muskler med mindst mulig Kraft.
- b. *Skulderhævning og -sænkning*.
- c. *Sving Armene frem og tilbage*. — Fremmer den fri, utvungne Stilling.
- d. *Højre Haand fremad op* (Skrivestilling vises, Albuen en Haandsbredde fra Kroppen). — Ved Armsvingene fastslaas Haandens naturlige Skrivestilling.
- e. *Højre Haand fremad op*, nedhængende Haand.
 1. *Haandbøjning* (diskret).
 2. *Haandkast til Siden*. — Tilsigter at gøre Haandleddet bevægeligt under Arbejdet.
- f. *Højre Haand fremad op til Skrivestilling*. — Luftskrivning (m, min, mit. Altid Tælling paa Nedtræk). — Tilsigter at træne Haand og Øje.
- g. *Fat Pinden (Blyanten) med 3 Fingre*.
 1. *Bøje- og Strækkeøvelser* med Pinden (Blyanten) og de tre Fingre.
 2. *Pegefingerhop* paa Pinden (Blyanten).
- h. *Tag Plads* (helt tilbage paa Bænken, Fødderne se Punkt a).
- i. *Fremad fæld*. — Tilsigter at give Legemet en støt og bekvem Arbejdsstilling.

- j. *Sving Overkroppen tilbage og fremad* (Bevægelsen skal ske i Hoftelæddet). — Tilsigter at skaffe Eleven et let Sæde.
- k. *Skulderhævning og -sænkning* (Gentages ofte under Skrivningen). Benyttes, hver Gang Elevernes Kropstilling trænger til at rettes op.
- l. *Venstre Arm rigtig, skraat fremad*. Armløftning. (Vis ogsaa de forkerte Stillinger fremad og til Siden). — Under Skrivningen hviler Kroppen let paa venstre Albue for at undgaa Træthed i Rygmusklerne. *Armløftning* tilsigter Muskelslaphed i Arme, Haand og Fingre.
- m. *Højre Haand og Arm* har 2 Støttepunkter: Lillefingerens Yderflade og et Punkt paa Underarmen, ca. $\frac{2}{3}$ af Underarmen indenfor Bordkanten. Albueleddet maa ikke hvile paa Bordet. Skriveredskabet krydser 3. Finger ved Neglens Grund.
- n. *Haandhop* (Lillefingerbevægelse). *Haandglidning*. — Tilsigter at give Haanden en fjedrende let Bevægelse og Lillefingeren den rette Plads.
- o. *Bøjeøvelse med hvilende Haand*. — Fremmer Fingrenes Bøjelighed.
- p. *Bøjeøvelse med glidende Haand*. — Fremmer Haandens og Armens lette Bevægelse over Papiret.
- Flere af disse Øvelser (f. Eks. e 1. og 2. og g 1. og 2.) bør drives i Takt til forskellige Smaasange.
2. Arbejdsstillingen indøves i hver Time.
3. Skriveøvelserne i de første 3 Maaneder af 1. Skoleaar og ved alle senere Indøvelser af nye Elementer eller Bogstavformer foregaar som Sporskrift, d. v. s. Gentagelse af det samme Træk eller Bogstav paa Lærerens Forskrift, indtil Sikkerhed er naaet, med en i den ene Ende spidset ca. 4 cm. lang og 8 a 10 m/m tyk, rund Pind, der holdes løst med de tre første Fingre, saaledes at den berører 3. Finger ved Neglens Grund. Som Overgangsled til Skrivning i Bog benyttes Sporskrift med spidset Blyant. — En sekskantet Blyant tillader det bedste Greb. — Der benyttes ikke Pen før tidligst efter Sommerferien i 2. Skoleaar. — Penneskiftet — uden Metalholder — bør have en Tykkelse af 8—10 m/m og en Længde af ca. 11 cm.
4. Klasseundervisning bruges i størst mulig Udstrækning ved Hjælp af Skoletavlen. Alle egentlige Skriveøvelser foregaar efter Lærerens Forskrift paa Skoletavlen. Børnene vænnes til mellem en Række forskellige Former af samme Bogstav at vælge den rigtige.
5. Taktskrivning bør være det almindelige. Der tælles paa Nedtræk 2, 2, 2 o. s. v. eller med Bogstavnavnet, ved m f. Eks. saaledes: 2, 2, 2 eller m, m, m. I Sammenskrift tælles dog for Kontrollens Skyld altid paa Bogstavet. Skal der f. Eks. skrives „min“, tælles der m, m, m, i, n, n, Prik! Snart tæller Læreren, snart Klassen

en eller flere af Børnene. Det bør tilstræbes, at de skriftlige Øvelser udføres i et efterhaanden hurtigere og hurtigere Tempo, saaledes at Børnene ved Udgangen af Klasserne paa 5. Trin er i Stand til med Opretholdelse af den ydre Form og Orden at kunne skrive 50 à 60 Bogstaver pr. Minut.

6. Forøvelser, Træningsøvelser og almindelig Skrivning foregaar i hver Skrivetime afvekslende paa Klassesetavlen, i Luften og paa Øvelsespapir eller i Øvelsesbog.

7. Til at begynde med gennemgaas og indøves Bogstavernes Elementer og derefter Bogstaverne familievis. De kaligrafiske Bogstavformer og den sammentrængte Skrift bør undgaas. Bogstavformer, som helt eller delvis kan gaa over i Hurtigskriften, er at foretrække. Bogstavformer, der ligger mellem de gotiske og latinske, er lettere at fremstille end de kaligrafiske runde Former. Børnene bør vænnes til at skrive med spærrede Typer, da dette bidrager til, at de lettere faar et nøjagtigt Bogstavbillede og en flydende Skrift. Navnlig til at begynde med bør 2-Maals Skrift anvendes.

8. Det samme System af Elementer og Bogstavformer og den samme Skrivemetode benyttes ved alle Kommunens Skoler.

Maalet for Undervisningen i *skriftlig Dansk* er saa vidt muligt at lære Børnene at skrive deres Modersmaal smukt og korrekt.

Ved disse Øvelser benyttes i de forskellige Klasser de dertil bestemte Hæfter af Jacob Løbers Udgave af skriftlig Dansk ved F. Smith og Oluf Lange og Stilebøger med samme Linietal som Skrivebøgerne paa de tilsvarende Klassesetrin.

Angaaende Undervisningen bør følgende iagttages:

1. Ved alle Former af skriftlig Dansk, bortset fra de friere Øvelser i Klasserne paa 6. og 7. Trin, bør der lægges Vægt paa den bedst mulige Forberedelse og Gennemgang, saa Fejlskrivning saavidt muligt undgaas.

2. Inddeling i Grupper paa 5 à 6, dels dygtige, dels mindre dygtige Elever, der indbyrdes hjælper hinanden med Løsning af Opgaven, bør af og til anvendes paa 5.—7. Trin.

3. Rettelse af Koncepter paa 4.—7. Trin kan, under Lærerens Opsyn og Vejledning, med godt Udbytte foretages af Børnene indbyrdes. I Klasserne paa 4.—7. Trin bør Renskrivning af de rettede Koncepter ofte finde Sted, og det bør atter og atter indskærpes, at disse Renskrifter altid skal være fejlfri.

4. Som et godt Middel til at fremme Retskrivningssikkerheden bør der paa alle Klassesetrin anvendes „Opsamlingsopgaver“, d. v. s. Diktater, hvori de i de foregaaende skriftlige Øvelser hyppigt forekommende fejlskrevne Ord er samlet.

5. Ved Siden af den almindelige Stilebog bør Børnene i Klasserne paa 2.—7. Trin have en „Ordbog“, hvori anføres Grupper af

Ord med beslægtede ortografiske Vanskeligheder, f. Eks. Ord med stumt d og h og Ord med o=aa, u=o, i=e o. s. v.

6. I Klasserne paa 4.—7. Trin bør Børnene vænnes til at benytte en Retskrivningsordbog.

7. Naar Børn, der har tilstrækkelig Skrivefærdighed og Evne til at stave Ordene udenad, alligevel skriver forkert, maa Grunden ofte søges i Ligegyldighed. Naar Talen er om ikke helt almindelige Ord, bør Børnene derfor vænnes til altid stille for sig selv at stavelsesdele og stave Ordene, før eller samtidig med, at de skriver. Iøvrigt er god faglig Disciplin en afgjort Nødvendighed.

8. Emnerne til Genfortælling og frie Stile paa 6. og 7. Trin bør undertiden tages fra Religion, Historie, Geografi og Naturkundskabspensaene og fra Fagene Sløjd, Skolekøkken og Haandgerning. Behandlingen af Emnerne bør foregaa i de for disse Fag bestemte Timer, og Eleverne bør have Adgang til og Vejledning i at benytte Haandbøger til eventuel Forberedelse. Der bør i Klasserne paa 6.—7. Trin navnlig lægges Vægt paa Indøvelsen af det daglige Livs skriftlige Arbejder: Brevformer, Udfyldning af trykte Blanketter, Skemaer o. lign., Udskrift paa Konvolutter, Affattelse af Kvitteringer, Annoncer, Ansøgninger, Lykønskninger, simpelt Regnskab over Udgifter og Indtægter o. s. v.

9. Der bør vaages strengt over Renlighed og Orden ved alle skriftlige Øvelser.

10. Saafremt der er stor Forskel paa Børnenes Standpunkt i skriftlig Dansk, bør de flinkeste Børn paa 6.—7. Trin beskæftiges med frie Udarbejdelser, medens de øvrige arbejder med Diktat eller Genfortælling.

11. Af Skilletegn lægges særlig Vægt paa Punktum. Nogle Kommaregler skal indøves, men en i alle Enkeltheder gaaende Nøjagtighed paa dette Punkt bør ikke kræves. Foredragstegnene: Spørgsmaalstegn, Udraabstegn, Kolon, Anførselstegn og Tankestreg bør forklares, og rigtig Brug deraf saa vidt muligt indøves.

12. Jævnside med den øvrige Undervisning særlig i skriftlig Dansk indøves — dog uden at der i nogen Maade lægges Vægt paa Systemer — af Sproglæren saa meget, som den mundtlige og navnlig den skriftlige Brug af Modersmaalet kræver. Børnene bør altsaa kende Udsagnsord, Navneord, Tillægsord og de vigtigste Stedord og disse Ords vigtigste Bøjningsformer samt Sætningens vigtigste Led, d. v. s. Udsagnsled og Grundled samt i lettere Sætninger Genstandsled og Forholdsordsled. Undervisningen i Sproglære bør forme sig som ren Anskuelsesundervisning, navnlig i Tilknytning til skriftlig Dansk, og det vil være formaalstjenligt, om Børnene har erhvervet sig fornøden Sikkerhed paa dette Omraade inden Udgangen af Klasserne paa 4. Trin, saaledes at Undervisningen i Dansk paa 5., 6. og 7. Trin kan foregaa paa Grundlag deraf.

Stoffordeling.

1. Klasse trin:

Sporskrift med Pind og Blyant. — Lyd- og Taleøvelser. — Indøvelse af Alfabetet. — Stavning i Kor og enkeltvis, udenad og efter Klassetavlen, ABC'en og Læsebogen. — Øvelser med Typerne fra „Barnets Sætterkasse“. — Ordanalyse. — Kor- og Enkeltmandslæsning. — Enkelte Smaavers læres ved Sang eller Korfremsigning.

Skrivning med Blyant: Smaa Bogstaver og kortere Ord samt Tal.

2. Klasse trin:

Lyd-, Tale- og Fremstillingsøvelser. — Stavning indenad og udenad. — Ord- og Sætningsanalyse. — Læseøvelser. — Alfabetiseringsøvelser. — Enkelte Smaavers læres.

Skrivning af smaa og store Bogstaver samt Ord og Tal. I første Halvdel af Skoleaaret benyttes kun Blyant, senere Pen. De store Bogstaver indøves med Pind og Blyant.

Skriftlig Dansk efter Systemets 1. Hæfte (2. Skoleaar).

3. Klasse trin:

Lyd-, Tale- og Fremstillingsøvelser. — Ord- og Sætningsanalyse. Stave- og Læseøvelser. — Alfabetiseringsøvelser. (Benyttelse af Bøgernes Indholdsfortegnelse indøves). — Enkelte Smaadigte læres.

Skrivning af Bogstaver og Tal samt kortere og længere Ord.

Skriftlig Dansk efter Systemets 2. Hæfte (3. Skoleaar).

4. Klasse trin:

Lyd-, Tale- og Fremstillingsøvelser. — Ord- og Sætningsanalyse. Stave- og Læseøvelser. — Brug af en alfabetisk ordnet trykt Ordliste (f. Eks. Rejselistens Stationsfortegnelse) indøves. — Nogle kortere Digte og Smaavers læres.

Skrivning af Bogstaver, Ord og kortere Sætninger.

Skriftlig Dansk efter Systemets 3. Hæfte (4. Skoleaar). Ordforklaring med Benyttelse af „Dansk Skoleordbog“ indøves.

5. Klasse trin:

Lyd-, Tale- og Fremstillingsøvelser. — Læse- og Staveøvelser. Stillelæsning med begyndende disponerende Læsning som Grundlag for selvstændig Fremstilling og udvidet Læsning, 5 à 6 Dispositioner indføres i Aarets Løb i smaa Hæfter. — Alfabetiseringsøvelser. — Opslagsøvelser, f. Eks. i Telefonbogen og Rejselisten. — Enkelte biografiske Skildringer fra Litteraturhistorien, f. Eks. H. C. Andersens og Ingemanns Barndom og Ungdom. — Nogle kortere Digte læres.

Skrivning af Bogstaver og Ord samt kortere og længere Sætninger.

Skriftlig Dansk efter Systemets 4. Hæfte (5. Skoleaar) med Benyttelse af „Dansk Skoleordbog“ som Hjælpebog.

6. og 7. Klassesettrin:

Øvelser i Oplæsning og Indholdstilegnelse. — Nødvendige Lyd- og Taleøvelser. — Gennemgang af Digte og Digtterværker. — Levnedsskildringer. — Enkelte Sange, Vers og karakteristiske Prosacitater læres. — Opslagsøvelser (Bøgers Brug).

Nødvendige *Skriveøvelser*, f. Eks. Indøvelse af enkelte Bogstaver, Sammenskrift, eventuelt enkelte sammenhængende Stykker Prosa eller Vers.

Øvelser i Retskrivning og Fremstilling med Opgaver fra Systemets 5. og 5. Hæfte (6. og 7. Skoleaar). Indøvelse af det daglige Livs skriftlige Arbejder. — Eleverne vænnes til at benytte Haandbøger som Hjælpemidler ved Stilskrivningen.

Anmærkning:

Ordanalyseøvelserne kan f. Eks. drives saaledes:

1. Læreren nævner Ordet, som gentages af Eleverne i Kor eller enkeltvis, saaledes at de enkelte Stavelser og navnlig sidste Bogstavlyd høres klart og tydeligt.

2. Eleven eller Eleverne nævner Stavelsernes Antal og paa- peger Vanskelighederne, f. Eks. Medlydsfordobling, stumt Bogstav, Omlyd og lign., og om muligt begrundes Stavemaaden.

3. Bestemmelse træffes om, hvorvidt Ordet har stort eller lille Begyndelsesbogstav.

4. Stavning af Ordet, i de yngste Klasser med, siden uden Opsamling af Stavelserne.

5. Ordklassen bestemmes, og Bøjning foretages, i de yngste Klasser ved at indsætte Ordet i paagældende Ordklassens „Skelet“.

6. Saafremt det er et vanskeligt Ord, skriver en svagt begavet Elev det paa Klasses tavlen, medens Kammeraterne passer paa og markerer for Fejlene, hvis saadanne begaas.

Eks. Læreren dikterer: Skolebord! — Eleven eller Eleverne forklarer derefter efterhaanden hurtigere og hurtigere og uden at blive spurgt: Sko-le-bord! — Tre Stavelser! Pas paa stumt d i Bord! Stort S, k, o, l, e-b, o, r, d. — Det er et sammensat Navneord, der bestaar af de to Navneord Skole og Bord! — Man kan sige: Et Skolebord, Skolebordet, flere Skoleborde, alle Skolebordene eller Skolebords, Skolebordets, Skolebordes, Skolebordenes.

Regning.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Regneundervisning er:

1. at udvikle Børnenes Sans for og Evne til at gøre rigtige Slutninger,
2. at opdrage Børnene til Klarhed i Tankegangen og til Orden og Redelighed i deres forskellige Forehavender, og
3. at bibringe Børnene en efter deres Alder og Udvikling passende Færdighed i Regning med særlige Hensyntagen til det daglige Livs Krav til almindelige Mennesker.

Almindelige Bemærkninger.

1. Hovedregningsøvelserne maa, navnlig ved den begyndende Regneundervisning, og naar Talen er om Indøvelse af noget nyt, spille Hovedrollen. Naar ikke der samtidig skal skrives, kan der i kort Tid gennemgaas en Række Opgaver med ikke for store Tal, og det nye fattes lettest ad denne Vej. Desuden er det praktiske Livs Opgaver jo saa at sige altid Hovedregningsopgaver.

2. Men skriftlig Regning, „Tavleregning“, maa ikke forsømmes. Fra Midten af 1. Skoleaar og derefter gennem alle Klassetrin bør mindst Halvdelen af Tiden til Regning anvendes til skriftlig Regning, og er der stor Forskel paa Elevernes Standpunkt, bør de flinkeste beskæftiges med skriftlig Regning, medens Læreren ved Øvelser i Hovedregning søger at faa de øvrige med.

3. Der bør skelnes skarpt mellem Hoved- og Tavleregningstoden, saaledes at Børnene ikke ved Hovedregningsøvelserne skriver i Luften eller paa Bordet. Men ligesom Børnene, naar Talen ved Hovedregningsøvelserne er om større Tal eller sammensatte Opgaver, bør have Lov til at skrive Mellemløstater ned, bør de ved skriftlig Regning vænnes til at udføre mindre Talbehandlinger i Hovedet uden at anvende Tavleregningstilstand.

4. Da Talskrivningen ofte lader meget tilbage at ønske, bør Skrivning af Tal skænkes fornøden Opmærksomhed gennem alle Klasser. I de første 3 Maaneder af 1. Skoleaar drives Undervisningen som Sporskrift, først med Pind, senere med Blyant, jfr. Bemærkningerne om Skrivning. Talskrivningen bør være Taktskrivning af Taltyper, der benyttes ved alle Skolerne, og skal indøves baade af Skrive- og Regnelæreren, der altsaa bør samarbejde paa dette Punkt.

5. Undertiden bør Børnene skrive efter Lærerens Diktat, f. Eks. Tallene 12 og 21, 13 og 31, 14 og 41 o. s. v., der erfaringsmæssigt ofte er Genstand for Fejlskrivning.

6. Der bør naturligvis vaages over, at Børnenes Kræfter og Evner tages i Brug. De bør derfor ogsaa efterhaanden stilles overfor større og større Tal. Men i Almindelighed gælder det, at de smaa Tal *ikke bør foragtes*. Opgaver med smaa Tal gennemskues lettere end de med større og egner sig udmærket til at skabe Sikkerhed og Selvtillid. Uden tilstrækkelig Færdighed vedrørende de smaa Tal er det omsonst at begynde med de større; men forstaar og magter Børnene de smaa Tal godt, vil Færdigheden i Operationer med de større let kunne vindes.

7. Opgaverne skal være praktiske. Navnlig i yngste Klasse bør der altid regnes med Realiteter, hvorfor Tallene ogsaa bør være benævnte. Opgaverne i yngste Klasse bør ofte have Form af en lille Fortælling; men ellers bør man paa de første Trin være varsom med iklædte Opgaver, og de iklædte Opgaver paa de senere Trin bør ikke være af for sammensat Art.

8. Hvor det lader sig gøre, bør der vælges Opgaver, som har Forbindelse med Børnenes Erfaringsomraade, f. Eks. med Arbejdet i Skolens øvrige Fag: Naturkundskab, Geografi og særlig Arbejdet i Skolekøkkenet, Sløjdsalen og Haandgerningslokalet eller med det praktiske Liv.

9. Da Maalet er at lære Børnene at arbejde selstændigt, bør Opgaverne til skriftlig Regning med Hensyn til Sværhed ordnes efter en jævnt opadstigende Linie, saaledes at alle Børnene kommer gennem Stoffet, kun med den Forskel, at de flinkeste faar Lejlighed til at løse flere og sværere Opgaver end de øvrige.

10. Der bør lægges større Vægt paa Decimalbrøker end paa almindelige Brøker. Af almindelige Brøker bør i Almindelighed kun anvendes Brøker med smaa Nævner, særlig saadanne, som finder Anvendelse i det praktiske Liv.

11. Ved Indøvelsen af Multiplikation og Division med Brøker i Klasserne paa 6. og 7. Trin bør følgende Regler læres af Eleverne:

- a. Overalt, hvor Talen er om Multiplikation og Division af og med Brøker og hele eller blandede Tal, gøres de blandede Tal til uægte Brøker, og de hele Tal gives Nævneren 1.
- b. To Brøker multipliceres ved, at man multiplicerer Tæller med Tæller og Nævner med Nævner.
- c. Man dividerer med en Brøk ved at multiplicere med den omvendte Brøk.

12. Det er ikke mindst af Hensyn til Regning med Metersystemets Benævnelser vigtigt, at Børnene har megen Færdighed i at kunne foretage Omregninger fra dobbelt benævnte til enkelt benævnte Størrelser og omvendt. Der bør derfor ogsaa saa tidligt som muligt lægges Vægt paa denne Side af Sagen. Naar Talen f. Eks. er om Kr. og Øre, vil saadanne Øvelser — efter at følgende Spørgs-

maal i Forbindelse med de forskellige Opgaver er besvaret: 1. Hvor mange Øre er 1 Kr.? 2. Hvor stor en Del af 1 Kr. er 1 Øre? 3. Hvor mange Cifre findes efter Kommaet? 4. Paa hvilken Plads efter Kommaet staar Hundrededelene? — med godt Udbytte kunne drives efter følgende Plan, som dog bør modereres og udvides efter Klassernes forskellige Standpunkt:

$$78 \text{ Kr. } 35 \text{ Øre} = 78,35 \text{ Kr.} = 78\frac{35}{100} \text{ Kr.} = 7835 \text{ Øre.}$$

$$45 \text{ Kr. } 09 \text{ Øre} = 45,09 \text{ Kr.} = 45\frac{9}{100} \text{ Kr.} = 4500 \text{ Øre.}$$

$$67 \text{ Øre} = 0,67 \text{ Kr.} = \frac{67}{100} \text{ Kr.} = 67 \text{ Øre.}$$

$$35 \text{ Øre} = 35,00 \text{ Kr.} = 35 \text{ Kr.} = 3500 \text{ Øre.}$$

Benævnelserne Kr. - Øre suppleres efterhaanden med andre, f. Eks. m - cm, hl - l, kg - g o. s. v.

13. Navnlig i de første Skoleaar bør Anskueliggørelse ved Tegning, Vejning, Maalning o. s. v. finde Sted, og Børnenes Selvvirk-somhedstrang bør paa alle Trin i videst mulig Udstrækning imøde-kommes.

14. Da Regnefærdigheden i saa overordentlig høj Grad er af-hængig af, at Børnene evner at gennemskue Tallene, saaledes at de hurtigt kan se, hvad der er at sige om dem, er det formaalstjenligt i Regnetimerne gennem hele Skoletiden — men naturligvis under Hensyntagen til Børnenes Modenhed — at skænke følgende Forhold en stadig tilbagevendende Opmærksomhed: De ulige Tal under 100 — De lige Tal under 100 — De delelige Tal under 100 — Prim-tallene under 100 — Kvadrattallene $1^2 - 20^2$ — Opløsning i Faktorer, f. Eks. i Forbindelse med Tabeløvelserne af baade den lille og den store Multiplikationstabels Tabeltal, først i 2 og derefter i Primfak-torer. — Reglerne for, hvornaar 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10 og 25 gaar op i et Tal — Maal, fælles Maal og største fælles Maal — Fold, fælles Fold og mindste fælles Fold.

15. Gennem Omregning eller paa anden Maade bør Børnene vænnes til at undersøge, om de enkelte Udregninger er rigtige, lige-som de bør vænnes til at skønne over, om Slutresultatet kan anses for rigtigt eller rimeligt.

16. Tabeløvelserne er det springende Punkt i Regning. Kan Børnene deres Tabel, kan de i Reglen ogsaa regne, kan de ikke Ta-bellen, vil det være ondsomt at gøre Forsøg paa at lære dem at regne ordentligt. „Tabellen lært!“ bør derfor ogsaa være en Parole, som Børnene bør vænnes til at efterkomme punktligt, saa meget mere, som her er et Omraade, hvor ethvert Hjem kan medvirke, hvis det vil. Børnene bør selv udarbejde Tabellen, til at begynde med som Klasseøvelse, senere som Hjemmearbejde under saadanne Former, at de selv let kan kontrollere Rigtigheden.

17. I Klasserne paa 4.—7. Trin øves lejlighedsvis, dog mindst een Gang maanedlig, Indførelse af Opgaveløsninger (med Pen og Blæk).

18. Iøvrigt bør Læreren atter og atter indskærpe følgende Regler:

- a. Hold Bøgerne rene og Penalhuset i Orden!
- b. Læs Opgaven grundigt igennem! Se jer godt for!
- c. Klar for jer selv, hvad der er givet, og hvad der spørges om!
- d. Se efter, hvorledes Facit skal benævnes! Noter det straks!
- e. Ordn Stoffet i jævn Rækkefølge, saa Løsningen træder tydeligt frem!
- f. Skriv pænt og tydeligt! Benyt Linealen flittigt, men paa de rigtige Steder!
- g. Regn rigtigt! Skriv pænt! Regn hurtigt!

Stoffordeling.

1. Klassetrin:

1. Ved Hjælp af simple, let tilgængelige Anskuelsesmidler, f. Eks. Børnenes Fingre, Genstande i Klasselokalet, Regnepinde, Kugler, Prikker, Mønter, Tegninger paa Klassetavlen o. s. v., knyttes efterhaanden indenfor Talomraadet 1—10, 1—20 og 1—100 den nøjest mulige Forbindelse mellem Talbegreb, Tallyd og Taltegn.

2. Talskrivning — Frem- og Tilbagetællen samt frem- og tilbagegaaende Rækketællen, ogsaa med forskelligt Udgangspunkt, evt. ved Hjælp af Fingrene. — Cifrenes Værdi paa de forskellige Pladser bør stadig fremhæves.

3. Ved Øvelser, først med 5 - og efterhaanden med 10 - og 50 Overgang, indøves indenfor nævnte Talrum baade Addition og Subtraktion, først med benævnte og senere med ubenævnte Tal. — Den lille Additionstabel indøves anskueligt, opskrives af Børnene og læres. — Øvelser i Talfærdighed.

2. Klassetrin:

1. Fortsatte Øvelser tagende Sigte paa Udvikling af Talforstaaelsen og Evnen til Tallæsning, Talskrivning, Frem- og Tilbagetællen, Rækketællen og Kolonnetællen (Opsummering).

2. Videregaaende Øvelser i Addition og Subtraktion indenfor Talrummet 1—1000. — Øvelser i Talfærdighed. — Den lille Subtraktionstabel læres og begrundes med det af Additionstabellen lærte (Eks.: $13 \div 5 = 8$, for $8 + 5 = 13$). — Øvelser i Multiplikation og Division (Deling og Maaling med 1-cifret Multiplikator og Divisor og Opgaver med benævnte og ubenævnte Tal indenfor Talrummene 1—10, 1—20 og 1—100.

3. Den lille Multiplikationstabel indøves anskueligt i Forbindelse med Rækketællingsøvelserne, opskrives af Børnene og læres saa vidt muligt udenad.

4. Stambrokerne $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{8}$ og $\frac{1}{5}$ anskueliggøres, idet der lægges *stærkt Eftertryk paa Tælleren* og gøres opmærksom paa, at Nævneren kun er Navnet paa den Ting, Talen er om, svarende til Æble, Ko, Hest o. s. v.

5. De almindeligste Benævnelser for Mønt, Maal og Vægt samt Antal og Tid — f. Eks. Kr. - Øre, m - cm, l - dl, kg - g, Dus. - Stk., Sn. - Æg, Aar - Mdr. - Uger - Dage og Timer anskueliggøres og anvendes i lette Opgaver.

3. Klassetrin:

1. Fortsatte og udvidede Øvelser i Talskrivning, Rækketællen, Kolonnetællen, Øvelser i Talfærdighed, Opkvikningsøvelser — Øvelser i Læsning af indtil 6-cifrede Tal.

2. Øvelser i de fire Regningsarter (under Division baade Deling og Maaling) indenfor det nævnte Talomraade med benævnte og ubenævnte Tal, Multiplikation, dog ikke med mere end 2-cifret Multiplikator, og Division ikke med mere end 1-, evt. 2-cifret Divisor.

3. Ved Divisionen skrives eventuelle Rester som Brøker („Brøker er Divisionsopgaver, der ikke er regnet færdig — en antydet Division“).

4. I Forbindelse med Mængdetallene indøves Forstaaelsen og Udtalen af de tilsvarende Ordenstal og Brøknævnerne (Eks.: Fire, Fjerde, Fjerdedele, $\frac{1}{4}$ er 1 af den Slags, der kaldes Fjerdedele). Ved Lighedlingsopgaver fremhæves det stadig, hvor stor en Brøkdæl af det hele hver enkelt faar. Opgaven: 5 Drenges skal dele 25 Øre. Hvor mange Øre faar hver? løses f. Eks. saaledes: De faar hver en Femtedel ($\frac{1}{5}$) af 25 Øre. $25 \text{ Øre} : 5 = \frac{25 \text{ Øre}}{5} = 5 \text{ Øre}$, for $5 \text{ Øre} \times 5 = 25 \text{ Øre}$, idet det allerede her slaaes fast, at „Brøkstregen svarer til Divisionstegnet“. Ganske lette og praktiske Hovedregningsopgaver med ensbenævnte Stambroker.

5. Fuldkommen Sikkerhed i den lille Multiplikationstabel tilvejebringes, og den lille Divisionstabel indøves og begrundes med det ved Multiplikationstabellen lærte, f. Eks. saaledes: 1) $28 : 7 = 4$, for $4 \cdot 7$ er 28, 2) $27 : 4 = 6$ og Rest 3, for $6 \cdot 4 + 3 = 27$. Der regnes en Række Opgaver med den Multiplikator eller Divisor, Tabellen omfatter. Lette Øvelser i Omskrivning fra dobbelt benævnte til enkelt benævnte Størrelser og omvendt. Som Benævnelse benyttes — dog først, efter at fornøden Anskueliggørelse har fundet Sted. — foruden de under 2. Klassetrin nævnte ogsaa hl - l, km - m, m - mm.

4. Klasetrin:

1. Tabellen repeteres, og Tabeltallene analyseres. — Den store Multiplikationstabel indøves, f. Eks. saaledes: $15 \cdot 5 = 50 + 25 = 75$. — Talskrivning — Tallæsning af indtil 9-cifrede Tal — De fire Regningsarter med større benævnte og ubenævnte Tal, Divisionsopgaver, dog ikke med mere end 2-, eventuelt 3-cifret Divisor. — Børnene bør udarbejde de til de forskellige Divisioner svarende Tabeller. — Talfærdighedsopgaver. — Opkvinningsøvelser.

2. Fortsatte Omskrivningsøvelser, idet de i tidligere Klasser lærte Benævnelser suppleres med følgende: t - kg, m^2 - dm^2 , dm^2 - cm^2 , Gros - Dus., Bøger - Ark, som anskueliggøres. — Omformning af smaa blandede Tal til uægte Brøker og omvendt. Med dertil egnede Brøker „gøres Divisionen færdig“. Eks.: $\frac{1}{2} = 0,5$, $\frac{1}{4} = 0,25$, hvorved Decimalbrøk forklares. Brøkbegrebet indøves, saaledes at Børnene lærer at finde visse Brøkdele af en given Størrelse, f. Eks. $\frac{4}{5}$ af 20 m. I saadanne Opgaver bør Nævneren dog aldrig overstige 10.

3. Lette mundtlige Øvelser i Addition og Subtraktion med ensbenævnte smaa Brøker, Multiplikation af passende Brøker med hel Multiplikator og Division af saadanne Brøker, hvor Divisor gaar op i Tælleren. Lette skriftlige Øvelser i Addition og Subtraktion af ubenævnte Decimalbrøker med højst 2 Decimaler.

4. De 5 Grundtyper af ikklædte Opgaver læres med Benyttelse af Regne- og Facitsætninger. Lettere Opgaver i Forholdsregning, navnlig Opgaver med Slutninger fra og til Enheden.

5. Klasetrin:

1. Fortsatte Øvelser i Tabel- og Tabeltalsanalyse (Talrummet 1—400). Størst mulig Sikkerhed med Hensyn til Udregning af den store Multiplikationstabel tilstræbes.

2. Fortsatte Øvelser med Opgaver i de fire Regningsarter med større Tal, herunder sluttede Decimalbrøker, og med alle almindelige Benævnelser. — Multiplikationer og Divisioner, dog kun med hel Multiplikator og Divisor.

3. Øvelser i almindelige Brøkers Forlængning og Forkortning, uden at st. f. Maal findes. — Addition og Subtraktion af saadanne almindelige Brøker, hvis Fællesnævner let findes uden Anvendelse af særlig Metode. — Multiplikation og Division af Brøker og blandede Tal med et helt Tal — ved Division dog kun med Tal, som kan gaa op i Tælleren. — Indøvelse af Reglerne for Multiplikation og Division med 10, 100 og 1000.

4. Tallæsning. — Romertallene gennemgaas. — Titalsystemets Fordele paavises.

5. Øvelse i Talfærdighed. — Omregning fra mindre til større Benævnelse og omvendt. — Omformning til Decimalbrøk af almindelige Brøker, hvis Nævner gaar op i 100 og omvendt. — De simpleste Procenttal indøves.

6. Videregaaende Forholdsregning med Slutninger baade til, fra og gennem Enheden. — Opkvikningsøvelser.

6. Klassetrin:

1. Fortsatte Øvelser med Opgaver i de fire Regningsarter med hele Tal, Decimalbrøker og almindelige Brøker. — Kun de flinkeste Børn stilles overfor mere end 3-cifret Multiplikator og 2-cifret Divisor.

2. Forvandling af endelige Decimalbrøker til almindelige Brøker og af almindelige Brøker til Decimalbrøker læres.

3. Ved Opgaver i Multiplikation og Division bør kun de allerflinkeste Elever stilles over for Opgaver, hvor der forekommer Brøker i mere end den ene Faktor, eller hvor Divisor indeholder Brøk.

4. Forholdsregning. — Indledende Øvelser i Procentregning, under hvilke Forbindelsen mellem Brøkdele og Procent paavises, og herhen hørende Opgaver løses. — Øvelser i Beregning af Flader og Legemer, f. Eks. Kvadrater, Rektangler, Parallelogrammer og 4-sidede Prismer. Beregningerne foretages paa Grundlag af Maalinger, f. Eks. af Skolebordene, Skolelokalet, Legepladsen o. s. v., idet Benævnelserne udvides med ha-a, m²-cm², som anskueliggøres. — Hvis det skønnes, at Pigerne kan have større Udbytte af at regne andre Opgaver, stryges for deres Vedkommende Afsnittet om Flader og Legemer.

5. Øvelser i Talfærdighed. — Opkvikningsøvelser. — Nødvendige Tabel-, Tabetalsanalyse- og Talskrivningsopgaver.

7. Klassetrin:

1. Fortsatte Øvelser med iklædte, men ikke for sammensatte Opgaver i de fire Regningsarter med hele Tal, Decimalbrøker og almindelige Brøker, anvendt paa Forholdsregning, Delingsregning o. s. v. med Opgaver fra Skolekøkkenet, Haandgerningslokalet, Sløjdsalen og det daglige Livs Forhold.

2. Øvelser i at føre Regnskab over daglige Indtægter og Udgifter drives ogsaa i Regnetimen i Forbindelse med Dansk og Skrivning. — Øvelser i Skatteopgørelse og Selvangivelse. — Øvelser i Beregning af Rente for et Aar eller en Del af et Aar. Anvendelse af Procentberegning paa Vinding og Tab, Nedsættelse eller Forøgelse af Lønning m. v.

3. De flinkeste Børn bør tillige have Øvelse i Beregning af pCt. samt Rente af Rente ved Hjælp af Rentetabellen og Regning med Veksler og Obligationer.

4. Enkelte Øvelser i Omregning af fremmed Mønt — navnlig Mark, Sterling, Dollar og Franc.

5. Fortsatte Øvelser — Pigerne dog kun meget lette — i Beregning af Flader og Legemer, ogsaa Arealberegning ved Trekanter, hvor Grundlinien og Højden er givet og i Tilknytning dertil Beregning af Mangekantens Areal ved Inddeling i Trekanter. — Beregning af Omkreds og Areal af Cirklen med given Radius eller Diameter. — Retstaaende Prismer og Cylindre, hvis Højde er givet, og hvis Grundflade er givet eller let kan beregnes.

6. Øvelser i Talfærdighed. — Opvikningsøvelser. — Nødvendige Tabel-, Talanalyse- og Talskrivningsøvelser.

Historie.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Historieundervisning er:

1. at give en for Børnene efter deres Alder og Udvikling afpasset Fremstilling af de vigtigste Hovedpunkter i Folkenes, navnlig vort eget Folks Historie, for derved at bibringe dem nogen Kundskab om Folkenes Liv fra de ældste Tider til vore Dage og Forstaaelse af Sammenhængen mellem de forskellige Folks Historie,

2. at gøre Børnene fortrolige med de betydningsfuldeste af de Personligheder, Hændelser og Foreteelser, som har bidraget til Kulturens Højnelse, eller som har Betydning for Forstaaelsen af vor egen Tids Samfundsliv og sociale Forhold, og

3. at lægge Grunden for en sund Fædrelandskærlighed og Samfundsaaend hos de opvoksende Slægter.

Almindelige Bemærkninger.

1. Det er Opgaven ved Historieundervisningen at give et sandt Billede af de svundne Tidets Personer og Forhold. Skildringer af enkelte Krigsbegivenheder maa derfor ogsaa nødvendigvis indgaa i Undervisningen. Men der bør altid peges paa, at i samme Grad, som Kulturen er skredet frem, har Krigene formet sig som voksende Ulykker og Fordærv for Menneskeslægten, og Opmærksomheden bør ikke mindst fæstnes ved de Lidelser og Ødelæggelser af Værdier, som altid følger i Krigens Spor.

2. Det bør indskærpes, at der er Forskel paa de Krige, som føres til Forsvar for et Folks Selvstændighed og Ret, og paa dem, som fremkaldes af Erobringslyst eller andre mindre tiltalende Motiver. — Men iøvrigt bør naturligvis den ledende Traad gennem Historieundervisningen være Skildringer af den fredelige Udvikling gennem Tiderne. Børnene bør lære at indse, at der findes Helte ogsaa i det daglige Liv, og at der ikke mindst under Fredens Sysler kan vises Mod og Selvopofrelse, som kan bidrage til at føre Folkene frem, hvorfor særlig Fredens Helte fortjener at mindes med Beundring og Tak.

3. Ikke mindst ved Historieundervisningen er der Anledning til at modvirke Udvikling i Børnenes Sind af Had og Fjendskab mod andre Nationer og udvikle Forstaaelsen af, at det fredelige Samarbejde mellem alle Lande og Folk er Betingelsen for menneskelig Lykke og for Kulturens Bevarelse og Udvikling.

4. Skildringer af Personer og Begivenheder bør være Hovedsagen, og de historiske Tilstande belyses i Tilknytning dertil. De enkelte Fortællinger bør fremstilles med en vis Udførlighed, idet saadanne Sider af Stoffet fremdrages, som ligger indenfor Børnenes Interesse og Forstandsomraade.

5. Lærerens Fortællen bør paa alle Klassetrin være den almindeligste Undervisningsform, men paa 5., 6. og 7. Trin bør Børnene ved Siden af have Lejlighed til supplerende Læsning af dertil egnede Bøger.

6. Ved Undervisningen medtages alle Enkeltheder, som er nødvendige, for at Fremstillingen for Børnene kan faa Klarhed, Liv og Form. Alt, hvad der ikke kan tjene dette Formaal, er i denne Forbindelse betydningsløst og tidsspillende og bør udelades.

7. Naar Lejlighed tilbyder sig, bør Begivenheder og Episoder, der knytter sig til Horsens By og Omegn, indskydes i det øvrige Stof, og Undervisningen bør knytte sig til de i Byen og Omegnen forekommende Levninger og Minder fra Fortiden. Betydningen af, at Minderne fra Fortiden og Levninger af ældre Tiders Kultur bevares, bør indskærpes.

8. Det historiske Stof bør i videst mulig Udstrækning belyses og anskueliggøres med Billeder eller Fotografier af Personer, Bygninger, Ruiner, Genstande, Tegninger paa Klassetavlen og historiske Kort, ved Besøg paa Museet og, hvis det er gørligt, ved Besøg paa historiske Steder, Gravhøje, Kirker og Ruiner, ved Oplæsning af Folkeviser, gamle Breve o. s. v.

9. Nationens rige Skat af historiske Sange bør benyttes ved Sang før og efter Historietimerne, og i Tilslutning til Lærerens Fortælling bør der læses Digte, som er egnet til at give Fremstillingen Liv og Farve, eller som giver Udtryk for en af de skildrede Begivenheder fremkaldt Stemning.

10. Udenadslæren af Aarstal o. lign. bør indskrænkes til det mindst mulige og i alt Fald til, hvad der kan læres ved hyppig Gentagelse.

11. Ved Overhøringen, der naturligst former sig som Samtale om det gennemgaaede Stof, bør Eleverne ogsaa vænnes til fra Kate-deret at genfortælle længere Stykker i Sammenhæng, ligesom de paa 5.—7. Trin med Haandbøger som Hjælpemiddel ved Forberedelsen jævnlig bør have Lejlighed til skriftlig at besvare Rækker af Læreren stillede Spørgsmaal eller til at skrive Stile om historiske Emner.

12. For at fæstne Forstaaelsen af, at Danmarks Historie er et Led i den øvrige Historie, maa der jævnlig drages Paralleler mellem samtidige Begivenheder i Hjemland og Udland.

13. Noget over Halvdelen af Skoleaaret i 6. og 7. Klasserne anvendes udelukkende til Fædrelandets Historie, den øvrige Tid til Verdenshistorien. At tage begge Dele samtidigt maa anses for uheldigt.

Stoffordeling.

2. Klasse-trin:

Træk af Nordens Mytologi og Sagnhistorien.

3. Klasse-trin:

Et Udvalg af Fortællinger af Fædrelandets Historie.

4. Klasse-trin:

Hovedpersoner og Hovedbegivenheder af Fædrelandshistorien til 1536.

5. Klasse-trin:

Hovedpersoner og Hovedbegivenheder af Fædrelandshistorien fra 1536 til Nutiden.

6. Klasse-trin:

Afsnit af Fædrelandshistorien: F. Eks. Oldsagsfundene — Fortællinger af Sagnhistorie og Saga — Valdemarstiden — Nogle Folkeviser (Ridderliv) — Dronning Margrethe — Christian den Anden — Christian den Fjerde — Kampene om Sønderjylland — Danmark og dets Bilande og tidligere Kolonier.

Afsnit af Verdenshistorien: F. Eks. Det gamle Ægypten — Sparta og Athen — Perserkrigene — Alexander den Store — Det gamle Rom — Hannibal — Cæsar og Augustus — Kristendommens Udbredelse — Muhamed — Karl den Store — Pave-magten — Det første Korstog — Kolumbus — Søvejen til Indien.

7. Klasse-trin:

Afsnit af Fædrelandshistorien: F. Eks. De fire Stænder — Lan-dets Styrelse gennem Tiderne — Danmark i Krig i Opgangs-

og Nedgangstider — Arbejderbevægelsen — Næringslivets Udvikling — Folkeoplysningen. — Stoffet søges saa vidt muligt belyst ved Fortællinger om Mænd, der har været ledende paa de skildrede Omraader, fra den nyere Tid f. Eks. Dalgas, Fjord, Drewsen, Tietgen, I. C. Jacobsen, H. N. Andersen, N. F. S. Grundtvig eller andre af vore største Mænd indenfor de forskellige Kulturomraader.

Afsnit af Verdenshistorien: F. Eks. Nordamerika (Abraham Lincoln) — Philip den Anden — Peter den Store — Den engelske Revolution — Solkongen i Versailles — Den franske Revolution — Napoleon den Store — Februarrevolutionen — Napoleon den Tredje — Bismarck og det tyske Kejserdømme — Italiens Samling (Garibaldi) — England og dets Kolonier (Gladstone) — Verdenskortet efter Verdenskrigen el. lign. — Opfindere og Opdagere, f. Eks. Watt, Fulton, Stephenson, Edison, Pasteur, Livingstone, Stanley og Nansen — Røde Kors — Folkenes Forbund el. lign.

Geografi.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Geografiundersvisning er:

1. at gøre Børnene bekendt med Hovedpunkterne vedrørende Europas og de fremmede Verdensdeles, navnlig Danmarks Natur og Folkeliv, og
2. at lære Børnene at orientere sig paa et Landkort.

Almindelige Bemærkninger.

1. Undervisningen bør paa alle Klassetrin bygges paa den omhyggeligste Anskuelighed og Iagttagelser paa Grundlag af Model-
 lering paa Sandbordet, Tegninger paa Klassetavlen, gode Kort, Billeder (navnlig Lysbilleder), Relieffremstillinger, Jord- og Stenarter og andre geologiske Genstande, Globus, Stjernekort, Vejkort, etnografiske Genstande og evt. Skolerejser og Museumsbesøg.

2. Blandt de fremmede Lande bør Hovedinteressen samles om saadanne, som Danmark paa den ene eller den anden Maade har Tilknytning til eller staar i nærmere Forbindelse med, og Vægten bør lægges paa saadanne Forhold, som har særlig Betydning for Danmark, f. Eks. Dyrkning og Tilvirkning af Produkter, der anvendes hos os.

3. Der bør lægges Vægt paa Fremstilling og Illustrering af det særligt karakteristiske og mest typiske vedrørende Landenes Naturforhold, Klima, Næringsveje og Folkeliv, og Børnene bør vænnes til at drage Slutninger vedrørende Sammenhængen mellem Landenes Beliggenhed og Naturforhold og Befolkningens Karakter og Levevis.

4. De forskellige Typer af Landskaber: Marskland — Elv- og Floddal — Fjældomraade — Steppe — Ørken — Urskov — Vulkan o. s. v. og af Folkeslagene og deres Levevis: Eskimoerne — Indianerne — Negerne — Araberne — Hinduerne — Kineserne — Japanerne o. s. v. bør paa Grundlag af gode Billeder o. lign. skildres saa udførligt, som Tiden tillader det, allerede første Gang Børnene stilles overfor dem.

5. De topografiske Fremstillinger bør ikke overlæsses for stærkt med Detailler, særlig ikke med Tal og Navne, som er uden Interesse og Betydning for danske Mennesker.

6. Minderne om historiske Begivenheder bør i saa høj Grad som muligt drages frem ved Stedsbeskrivelsen, saaledes at Børnene, naar Talen f. Eks. er om Danmark, i saa høj Grad som muligt faar en Forestilling om, at dette Land ikke blot er vort, men ogsaa vore Fædres Land.

7. Ved Gennemgang af Planteverdenen dvæles navnlig ved Kulturplanterne.

8. Ved Undervisningen bør Selvvirksomhedsprincippet gennemføres i saa høj Grad som muligt. Allerede paa de yngste Trin bør Børnene vænnes til at udfylde og farvelægge Kort, ligesom der paa et ret tidligt Trin bør gives dem fornøden Øvelse i paa Grundlag af Atlas og dertil egnede Haandbøger skriftlig at besvare stillede Spørgsmaal vedrørende det behandlede Stof.

9. I Klasserne paa 6. og 7. Trin bør Børnenes Interesse for Læsning af gode geografiske Læsestykker, Rejsebeskrivelser o. lign. søges vækket, og de bør af og til have Lejlighed til med Haandbøger som Hjælp ved Forberedelsen at skrive geografiske Stile.

10. I Klasserne paa 5., 6. og 7. Trin indøves Sikkerheden i Benyttelse af Rejselister, og Børnene bør vænnes til at gøre meteorologiske Iagttagelser og føre Dagbog herover som Grundlag blandt andet for Forstaaelse af Vejrkort.

11. Gennem alle Klasser bør Børnenes Øvelse i at orientere sig paa Landkort og Globus have en fremskudt Plads, og i Klasserne paa 6. og 7. Trin bør der lægges nogen Vægt paa at lade Børnene træffe Bestemmelser vedrørende geografiske Længde, Bredde, Afstand o. lign.

12. Af det gennemgaaede Stof udvælges det væsentligste som et mere kortfattet Huskestof, der tilegnes sikkert ved Gentagelse.

Stoffordeling.

3. Klasse trin:

Hjemstavnen: Skolestuen, Verdenshjørnerne, Skolen og dens Omgivelser — Horsens med dens Gader, Torve og vigtigste Bygninger. — Med Horsens som Udgangspunkt foretages:

1. Undervisningsudflugter til Omegnen, for at Børnene paa Grundlag af Iagttagelser i Naturen kan faa Kendskab til Bakke — Dal — Slette — Skov — Eng — Mose — Kilde — Bæk — Aa — Sø — Strand — Fjord — Bugt — Sund — Bælt — Ø — Halvø o. s. v. og

2. Rejser paa Kortet, først til Nabobyerne og til mærkelige Steder i Omegnen og derefter til det øvrige Land — De forskellige danske Landsdeles Beliggenhed, Kystformer, Naturforhold og vigtigste Byer læres — Øvelser i Orientering paa Landkortet.

4. Klasse trin:

Oversigt over Europas Lande med Hovedstæder — Hovedfloder — Have og største Bjergkæder. Norge — Sverrig — Finland — Randstaterne — Rusland — Holland — Belgien — Frankrig og Storbritannien med Irland.

Oversigt over de fremmede Verdensdele og Verdenshave. Øvelser i Orientering paa Landkort og Globus.

5. Klasse trin:

Tyskland — Polen — Tjekko-Slovakiet — Østrig — Ungarn — Svejts — Sydeuropa — Nordamerika — Færøerne — Island og Grønland. Øvelser i Orientering paa Landkort og Globus og i Benyttelse af Rejseliste — Øvelser i skriftlig Besvarelse af stillede Spørgsmaal.

6. Klasse trin:

Jordens Form og Bevægelse — Dag — Nat — Aarstiderne — Polerne — Ækvator — Jordens Bælter. De fremmede Verdensdele, saaledes at det staar Læreren frit for at give en enkelt Verdensdel eller visse Omraader indenfor en Verdensdel en fyldigere Behandling, idet det øvrige Pensum da behandles mere kortfattet. Kort topografisk Gennemgang af Danmark. Øvelser i Orientering paa Landkort og Globus og i Benyttelse af Rejselisten. Øvelser i Stilskrivning efter Forberedelse paa Grundlag af geografiske Haandbøger.

7. Klasse trin:

Danmark. *Jordbundsforhold*: Landets Tilblivelse (Ler — Sand — Muld — Granit — Sandsten — Kridt — Kalk). Produkter fra de forskellige Lag omtales, og Prøver forevises.

Klima: Der anstilles meteorologiske Iagttagelser, som opnoteres og bearbejdes statistisk. — Orientering i Benyttelse af Vejrkort.

Plantevækst: Agerland og Eng — Skov (Løvskov og Naaleskov, Muldbund og Morbund). — Mose (Tørv og Mosekultur). Hede (Jordbund og Hedekultur). — Klit (Dannelse og Bevoksning). — Marsk.

Erhvervsforhold: Landbrug: Agerjordens Behandling, Kornsorter og andre dyrkede Planter — Husdyrene — Mejerier, Slagterier og Mælkekondenseringsfabriker.

Industri: Bryggerier — Jernindustri — Sukker- og Margarinefabrikation — Cement- og Porcellænsfabrikation — Teglværker — Væverier — Skibsbyggeri.

Handel: Udførsel og Indførsel — Skibsfart.

Skovbrug: Træindustri — Skoven og Publikum (Naturfredning).

Fiskeri: Kort Omtale af de danske Farvande. — Sikringsforanstaltninger for Landet og for Søfolkene. — Fangstmetoder.

Samfærdselsforbindelser i selve Landet og med Udlandet: Ved „Rejser“ paa Kortet med Støtte af Rejselisten og ved Læsning af passende herhenhørende Litteratur, illustreret af gode Billeder, gennemgaas Byerne og de forskellige Landsdele. — Øvelser i Orientering paa Landkort, herunder Generalstabens Maalebordsblad over Horsensegnen, og Globus. — Stilskrivning efter Forberedelse ved Læsning i geografiske Haandbøger.

Naturkundskab.

Formaalet.

Formaalet mod Borgerskolens Undervisning i Naturkundskab er:

1. at gøre Børnene bekendt med de vigtigste Typer af Dyr og Planter, ogsaa Nyttedyr og Nytteplanter, samtidig med, at deres Kærlighed til Naturen og Agtelse for Livet i dets forskellige Former udvikles, og deres Øjne aabnes for de Pligter, Mennesker har overfor Dyrene og overfor vort Lands Natur,

2. at give Børnene et paalideligt Kendskab til det menneskelige Legeme, dets Bygning samt de enkelte Organers Nytte og Samvirken, idet Børnenes Ansvarsfølelse over for sig selv og Slægten søges vakt, saaledes at de faar Øjnene op for Nødvendigheden af at styrke og udvikle deres Legemer og afsky alt, hvad der kan virke nedbrydende og hæmmende for Sundheden og Livslykken, og

3. at give Børnene et efter deres Alder og Udvikling afpasset Kendskab til Naturen og dens Kræfter samt de vigtigste fysiske Love og deres Anvendelse i det praktiske Liv.

Almindelige Bemærkninger.

1. Undervisningen i Naturkundskab, der maa være anskuelig og støtte sig til Forevisning af Naturgenstande, Præparater og Forsøg, bør tage Sigte paa, at Børnenes Iagttagelsesevne udvikles, og deres Dømmekraft skærpes, saaledes at de kan drage fornuftige Slutninger af, hvad de ser, og Undervisningen bør anlægges i saa nær Tilknytning som muligt til det daglige Livs Fænomener.

2. Det gælder om, at Børnene bliver fortrolige med de mest typiske Dyrs og Planter's ydre Bygning og med de enkelte Organers Tillæmpning efter Omgivelserne og Livsbetingelserne, idet der gives livlige Skildringer af Dyrenes og Planternes Livs- og Levevilkaar.

3. Undervisningen i Botanik bør henlægges til de Aarstider, da der kan faas levende Materiale, som maa skaffes til Veje i saa stor Udstrækning som muligt, bl. a. fra skolebotaniske Haver.

4. Da Undervisningen i Naturkundskab, navnlig i Botanik, i saa høj Grad bør bygges paa Børnenes Iagttagelser i selve Naturen, bør der af og til foretages Undervisningsudflugter i Forbindelse med denne Undervisning. — Ved saadanne Lejligheder bør Læreren give Børnene Vejledning i Indsamling af Insekter, vilde Planter, Blade, Grene, Fuglefjer, Skaller, Mineraler o. s. v. Det bør samtidig indskræpes, at Indsamlingen af Fugleæg o. lign. er utilbørligt, og Børnene bør vænnes til at værne vort Lands Natur mod al Vandalisme.

5. Undervisningen i Naturkundskab bør bygges paa Forsøg, dels Læreren's Demonstrationer, dels — hvor Forholdet tillader det — Elevforsøg og altid med saa simpelt og enkelt byggede Apparater, at de Kendsgerninger, Forsøgene skal vise eller illustrere, direkte og utvetydigt kan opfattes af Børnene.

6. Der bør ikke blot anstilles Forsøg vedrørende de fysiske og kemiske Forhold, men ogsaa vedrørende den levende Natur. Naar Talen f. Eks. er om Anskueliggørelse af Planternes Liv, bør der gøres Forsøg vedrørende Frøspiring, Knoppernes Udvikling, Planternes Afhængighed af Lys, Luft og passende Næring o. s. v.

7. Børnene bør naturligvis være virksomme, deltage i Forsøgene og gøres interesserede i selv at anstille saadanne. Selvvirksomhedsprincippet bør i det hele taget i videst mulig Udstrækning være herskende ved denne Undervisning.

8. Børnene bør vænnes til at tegne lette Gengivelser af Maskiner og fysiske Apparater og vedføje kortfattede Regler, ligesom de bør vejledes i og opmuntres til selv i videst mulig Udstrækning at fremstille lette fysiske Apparater til Hjælp ved Undervisningen, hvorfor der paa dette Omraade bør finde Samarbejde Sted mellem Lærerne i Naturkundskab og Sløjd- eller Værkstedsarbejdet.

9. Naar Lejlighed tilbyder sig, bør der gives Børnene Anvisning paa Bøger, hvor de kan finde udførligere Besked om de Spørgsmaal, som har været til Behandling i Timerne, og de bør senere have Lejlighed til mundtlig eller skriftlig at gøre Rede for, hvad de har læst om de paagældende Emner, ligesom de af og til efter Forberedelse ved Studiet af dertil egnede Haandbøger bør have til Opgave at skrive Stile om Emner fra Naturkundskabstimerne. Dette Arbejde bør ligesom Iagttagelsesarbejdet og Forsøgene ofte forme sig som Samarbejde mellem Børnene i Arbejdsgrupper.

10. I Sammenhæng med Undervisningen om det menneskelige Legeme bør følgende Forhold behandles: Betydningen af Legemsøvelser, Idræt, Badning og hensigtsmæssig Beklædning. — De moralsk og sundhedsmæssigt set skadelige Virkninger ved Misbrug af Spiritus, Tobak, Kaffe o. lign. Nydelsesmidler. — Smitsomme Sygdomme og deres Bekæmpelse ved Vaccination, Desinfektion o. s. v. — Den første Hjælp ved Ulykkestilfælde etc.

11. De forskellige beslægtede Fænomener og Spørgsmaal bør stilles i umiddelbart Forhold til og Forbindelse med hinanden, f. Eks. bør Spørgsmaalene om Lyd og Lys behandles i Forbindelse med Om-talen af Høre- og Synsanserne.

12. Efter Lærerens Skøn kan enkelte Typer af Dyr og Planter eller enkelte Forhold vedrørende Naturen og dens Kræfter behandles udførligere, medens det øvrige af Aarets Pensum i saa Fald gennemgaas mere kortfattet.

Stoffordeling.

4. Klasse trin:

Typer af Pattedyr og Planter.

5. Klasse trin:

Typer af Fugle, Krybdyr og Padder samt Planter.
Vand — Luft — Varme.

6. Klasse trin:

Typer af Fisk, Leddyr, Orme og Bløddyr samt i den Udstrækning, Tiden tillader det, en Oversigt over Danmarks Fauna — Planternes Formering, Frøet og dets Spiring — Planternes Ernæring og Aandedræt.

Magnetisme. — Elektricitet. — Simple kemiske Forsøg.

7. Klasse trin:

Det menneskelige Legeme gennemgaas udførligt sammen med den dertil hørende Sundhedslære. — Med Plantetyper som Grundlag gives en kort Oversigt over Danmarks Flora.

Mekanisk Fysik — Lyd — Lys — Simple kemiske Forsøg.

Tysk.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Tyskundervisning er:

1. at lære de Børn, der vælger dette Fag, at læse og forstaa en lettere tysk Tekst, og
2. at lære dem at forme lettere Sætninger og forstaa Tale i det tyske Sprog — dog kun med simpel Sprogbygning.

Almindelige Bemærkninger.

1. Der bør lægges Vægt paa Indøvelse af korrekt Udtale, tydelig Oplæsning og god Oversættelse af det læste, hvorved Læreren sikrer sig, at de enkelte Gloser er forstaaet.
2. Ved Samtaler paa Tysk om Emner fra Læsebogsstoffet, Billeder, det daglige Liv i Skole og Hjem, Handel og Vandel bør der lægges Vægt paa Indøvelse af Spørgsmaal og Svar i hele Sætninger.
3. Der bør kræves Hjemmearbejde.

Stoffordeling.

7. Klassetrin:

Efter en Læsebog, beregnet for Begyndere, læses ca. 50 Sider. Samtaler. — Øvelser i at opfatte Sproget gennem Øret (Oversættelser fra Tysk efter Lærerens Oplæsning). — Smaafortællinger og Smaavers læres udenad. — Skriftlige Øvelser. — Mod Slutningen af Skoleaaret øves nogen uforberedt Læsning af meget lette Smaastykker.

Sang.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Sangundervisning er:

1. at vække Børnenes Lyst til Sang og deres Interesse for Tonekunst,
2. at udvikle deres Stemme og musikalske Sans og
3. at lære Børnene det størst mulige Antal af Melodier til Salmer og Sange.

Almindelige Bemærkninger.

1. Samtlige Børn skal deltage i Sangundervisningen.
2. Paa alle Klassetrin drives systematiske Tonedannelsesøvelser og metodisk Undervisning. — Tonernes Renhed og Vellyd, klar og

korrekt Udtale, rolig og dyb Vejrtrækning samt Kroppens rette Holdning bør nøje iagttages. Børnenes Sang skal lyde dæmpet og blødt.

3. De forskellige Melodier og Tekster vælges med Børnenes Alder og Udvikling for Øje.

4. Foruden de i Sangregulativet nævnte Sange bør et passende Udvalg af vore Fædrelands- og Folkesange samt de almindeligst benyttede Salmer og bibelske Sange indøves eenstemmigt. Teksten til disse Sange og Salmer vælges i Samraad med Religions-, Dansk- og Historielærerne, og de læres, baade hvad Indhold og Udtale angaar, i Forbindelse henholdsvis med Religions-, Dansk- og Historieundervisningen.

5. Enkelte dygtige Elever øves i at synge for ved den eenstemmige Sang.

6. Undervisningen bør foregaa saaledes, at de mindre dygtige ikke forsømmes, og de musikalsk begavede ikke overanstreges.

7. Naar Stemmen er i Overgang, bør baade Lærer og Elev udvise den største Forsigtighed, og Eleven skal straks tie stille, naar han mærker Ubehag eller føler sig overanstrengt.

8. I Klasserne paa 6. og 7. Trin bør Eleverne gøres bekendt med vore betydeligste Komponisters Levnedsløb.

9. Da Sang bedre end noget andet er egnet til at skabe Interesse for samt Liv og Stemning over Skolearbejdet, bør der synges ikke blot i de egentlige Sangtimer, men ogsaa i Forbindelse med den øvrige Undervisning. Men der bør ved Sangen i Forbindelse med de øvrige Fag lægges fornøden Vægt paa rigtig Tone, Takt, Pausering etc.

10. En Time ugentlig anvendes paa hver af Skolerne til Fællessang for samtlige Klasser paa 5., 6. og 7. Trin.

11. Iøvrigt drives Sangundervisningen, ogsaa hvad Stoffordelingen angaar, i Overensstemmelse med det til enhver Tid gældende af Undervisningsministeriet givne Regulativ for Sangundervisningen i de danske Købstadskoler.

Tegning.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Tegneundervisning er:

1. at udvikle Børnenes Skønhedssans og skærpe deres Iagttagelsesevne, saaledes at de evner at opfatte det ejendommelige ved de Figurer og Ting, de stilles overfor, og

2. at bibringe dem Færdighed i ved Tegning saa ordentligt og rigtigt som muligt at gengive simplere og enklere Natur- og Brugsgenstande baade med Hensyn til Form, Farve og Belysningsforhold.

Almindelige Bemærkninger.

1. Undervisningen bør paa alle Trin være anskuelig og bestaa af mundtlig Forklaring, Demonstration paa Klassesavlen og efterfølgende Tegneøvelser.

2. Naar Talen er om Indøvelse af noget nyt, bør Klasseundervisningen være den almindeligste Undervisningsform, men iøvrigt bør Børnene have Lov til i den Udstrækning, Forholdene tillader det, at arbejde efter deres Anlæg og vundne Færdigheder uafhængige af Kammeraterne.

3. Der bør til de hurtigst arbejdende Elever gives Mellemarbejder, i Almindelighed saadanne, som staar i Forbindelse med det i Øjeblikket behandlede Emne og er egnet til at uddybe dette.

Stoffordeling.

5. Klassesavlen:

Der tegnes nogle Tegninger efter plane Forbilleder, hvorefter der gaas over til at tegne plane Modeller eller meget lette Legemer.

6. Klassesavlen:

Drengeskolerne: De nødvendige Forudsætninger for at kunne forstaa Perspektivlæren gennemgaas og indøves, og der tegnes Klodser og lettere Brugsgenstande efter fritstaaende Model.

Pigeskolerne: Plantegning, f. Eks. Mønstre, Borter, Blomster og lign. og iøvrigt Tegning efter Planen for Drengeskolerne paa 5. Trin.

7. Klassesavlen:

Drengeskolerne: Der fortsættes efter fritstaaende Model med lidt sværere Klodser og Brugsgenstande.

Pigeskolerne: Plantegning af Mønstre, Borter, Blomster og lign. og iøvrigt Tegning efter Planen for Drengeskolerne paa 6. Trin.

Sløjd.

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Sløjdundervisning er gennem et vel tilrettelagt System af Arbejdsøvelser, der indøves gennem sunde Arbejdsstillinger, praktiske Haandgreb og gode velskolede Arbejdsbevægelser,

1. at give Børnene en almen praktisk Uddannelse, saaledes at de selvstændigt kan fremstille lettere Brugsgenstande,
2. at udvikle deres Smag og Ordeusans og bibringe dem Kendskab og Kærlighed til samt Agtelse for Haandens Arbejde.

Almindelige Bemærkninger.

1. Gode Arbejdsstillinger Betydning for den menneskelige Organisme bør atter og atter understreges, og der bør lægges megen Vægt paa Sansningens Opdragelse og paa de udførte Arbejders Nøjagtighed, baade med Hensyn til Maal, Konstruktion og Udførelse.

2. Klasseundervisningen bør, naar Talen er om Indøvelse af noget nyt, være den almindeligste Undervisningsform, men iøvrigt bør der i den Udstrækning, Forholdene tillader det, drives Gruppe- eller Enkeltmandsundervisning.

3. Ved Smaasløjdundervisningen i Klasserne paa 1.—3. Trin bør Hovedvægten lægges paa Opøvelse i Fingerfærdighed, Formsans, Haandgreb og Holdning, idet Øvelserne med Hensyn til Sværhed ordnes efter en jævnt opadstigende Linie fra det lettere til det sværere, fra det enkle til det mere sammensatte, og Undervisningen i Faget, som foruden egentlig Smaasløjdd ogsaa omfatter Barnetegning, og evt. lettere Øvelser i Syning, bør i saa vid Udstrækning som muligt støtte Skolens øvrige Undervisning.

4. De fire valgfri Sløjdtimer i Klasserne paa 7. Trin bør forme sig som almindeligt Værkstedsarbejde (Bogindbinding, Kurvefletning, Paparbejde, Løvsavning, Almueudskæring, Modellering o. s. v.).

5. Sløjdtimerne i Klasserne paa 1.—3. Trin bør fordeles paa to af Ugens Dage, medens de i Klasserne paa 4.—7. Trin bør lægges med to Timer sammen.

6. Eleverne bør vænnes til sparsommelig Udnyttelse af Materialerne og til omhyggelig Behandling og Opbevaring af Værktøjet.

7. Af Hensyn til Børnenes særlige Anlæg og for at fremme deres Foretagsomhed bør Børnene, naar Forholdene tillader det, men altid efter Forhandling med Læreren, have Lejlighed til at fremstille Mellemarbejder efter eget Valg.

8. Børnene i 6. og 7. Klasserne bør af og til skrive Stile om Emner vedrørende Sløjdundervisningen og Værkstedsarbejdet.

Stoffordeling.

1. Klassetrin:

Papirsløjd: Foldning, Afmaaling, Liniering, Klipning, Fletning og Formning — *Tegning*, Farvelægning og Skravering. — Evt. lettere *Syarbejder* og *Modellering*.

2. Klassesettrin:

Papirløjd: Vanskeligere Foldnings- og Fletteøvelser, Klipping og Klæbning. — *Tegning:* Farvelægning og Skravering.

Snorsløjd: Snoning, Fletning og Knytning. — Evt. lettere *Syarbejder* og *Modellering*.

3. Klassesettrin:

Lersløjd: Modellering og Maling. — *Tegning.*

Snorsløjd: Takling og Splidsning. — Evt. lettere *Syarbejder*.

4. Klassesettrin:

Tilridsning (Afmaaling — Vinkling — Ridsning), Bredsavning, Vridboring, Spigring, Rundboring (med Centrumsbor).

5. Klassesettrin:

Snitning (Længde-, Tvær- og Skraasnitning), Stregmaalsridsning, Høvling, Skruning.

6. Klassesettrin:

Bugthøvling, Krumsavning, Stikning, Afpudsning (Fil — Sandpapir — Skavklinge).

7. Klassesettrin:

a. De obligatoriske Timer: Stiksavning, Langhøvling, Fugning med Lim, Beslaaning (Hængsler og Laase), lettere Trækonstruktioner med Anvendelse af Rundtapning, Korsforbindelser, Helsinking, Korttapning og Slidsning i saa stor Udstrækning, som Tiden og Elevernes Anlæg tillader.

b. De valgfri Timer: Værkstedsarbejde.

Haandarbejde.

Formalet.

Formalet med Borgerskolens Haandarbejdsundervisning er:

1. at udvikle Børnenes praktiske Sans og søge fremelsket hos dem den størst mulige Nøjagtighed, Tænksomhed og Ordenssans,

2. at dygtiggøre Børnene ved at bibringe dem en Række praktiske Færdigheder, som kan danne Grundlag for videre Dygtiggørelse i alt, hvad der falder for af Haandarbejde til Brug for den enkelte og for Hjemmet, og

3. at vække Børnenes Agtelse og Interesse for husligt Arbejde.

Almindelige Bemærkninger.

1. For at undgaa en blot mekanisk Indøvelse i Strikning og Syning maa Undervisningen helt igennem være anskuelig, og hver ny Øvelse bør forevises og forklares saa indgaaende, at fuld Forstaaelse hos Børnene opnaas. Uden for Timerne bør Lærerinden ikke beskæftige sig med Børnenes Arbejde.

2. Klasseundervisningen bør være den almindeligste Undervisningsform, dog saaledes, at det i de øverste Klasser tilstræbes, at Børnene i videst mulig Udstrækning lærer at arbejde paa egen Haand.

3. I de øverste Klasser bør Børnene have Modeller at arbejde efter, dels en færdig Model af den Gjenstand, der skal fremstilles, dels Modeller af Enkeltheder, saaledes som de viser sig paa Arbejdets forskellige Trin.

4. De Arbejder, som bliver Resultatet af Undervisningen, maa være rene i Stil og Sammensætning og altid af en saadan Art, at Børnene kan have Nytte og Glæde af dem.

5. Til de hurtigst arbejdende Elever bør der paa alle Klasse-trin gives Mellemarbejder, saavidt muligt saadanne, som kan udføres paa de lige færdiggjorte Arbejder.

6. Børnene bør bibringes fornøden Kundskab om Symaskinens Indretning og Brug, og de bør vænnes til at behandle den saavel som alt andet Materiel med størst mulig Omhu.

7. Paa alle Klasse-trin bør der vaages over, at Børnene under Øvelserne indtager en sund og naturlig Kropstilling.

8. Naar Forholdene taler for det, bør Børnene vænnes til at udføre Arbejdstegninger, og de bør af og til skrive Stile om Emner vedrørende Haandarbejdsundervisningen.

9. De i Stoffordelingsplanen nævnte Arbejder er kun at betragte som Typer; et hvilket som helst Arbejde, der indeholder lignende Øvelser, kan træde i Stedet.

Stoffordeling.

1. Klasse-trin:

Syning: Et Fæstebaand af ternet Stof uden Sømme. Bogmærke og lign. smaa Arbejder, Forsting og Stikke-sting.

2. Klasse-trin:

Syning: Et Syposeforklæde af ternet Stof, Forsting, Stikke-sting, Kontursting, Kædesting og Kastesøm. Strikning med 2 Pinde: Tavlevisker, Grydelapper eller lignende smaa Arbejder, Retstriking, Opslagning og Aflukning.

3. Klassetrin:

Syning: Et Forklæde af ensfarvet, broget Stof. Skraa Sømmesting. Strikning: Smaa Arbejder med Ret- og Vrangstriking.

4. Klassetrin:

Syning: En Chemise af let Facon. Indersøm (som Maskinsøm). Strikning: Rundstriking. Pung, Dukkekyse, Æggevarmer eller lignende smaa Arbejder til Indøvelse af Hæl og Strømpetaa.

5. Klassetrin:

Syning: Et Par Benklæder. Børnene klipper selv først i Papir, derefter i Stof. Strikning: Et Par Strømper. (Kan være Halv- eller Sportsstrømper.)

6. Klassetrin:

Syning: En Underkjole, en Chemise eller et Forklæde. Maskinsyning. Klipping, først i Papir, derefter i Stof. Strømpestopping.

7. Klassetrin:

Syning: En Natkjole eller Frisertrøje. Maskinsyning. Klipping, først i Papir, derefter i Stof. Lapning. (Paa Maskine.)

Husgerning.

Formaalet.

Formaalet med Undervisningen i Husgerning er:

1. at give Børnene nogen Færdighed i Madlavning og Kendskab til Levnedsmiddellæren,
2. at lære dem Brugen af de Redskaber, der daglig anvendes i ethvert Hjem,
3. at vænne dem til Orden, Renlighed og Sparsommelighed, og
4. at vække deres Lyst til samt Agtelse og Respekt for det huslige Arbejde.

Almindelige Bemærkninger.

1. Undervisningen bør støtte sig til de Kundskaber, Børnene har erhvervet sig i Skolens øvrige Fag, f. Eks. Dansk, Regning og Naturkundskab.
2. Den teoretiske Undervisning bør være anskuelig og støttes ved smaa fysiske og kemiske Forsøg, saaledes at hvert Trin fremad forklares ud fra Sammenhængen mellem Aarsag og Virkning.

3. Der bør paa begge Klassetrin lægges megen Vægt paa Indøvelse af god Bordskik.

4. Børnene bør paa begge Trin ved hver Lektion foretage Af-læsning af Gasmaaleren, og der bør lægges megen Vægt paa at vænne dem til Økonomi med Gassen.

5. Paa begge Klassetrin bør der indøves et praktisk Husholdningsregnskab, og der bør af og til skrives Stile om Emner fra Hus-gerningsundervisningen.

Stoffordeling.

6. Klassetrin:

Rengøring, Kogning og Stegning af de almindeligste Retter. Begyndelsesgrundene i Bugning.

Undervisningen foregaar i Laboratoriekøkkenet.

7. Klassetrin:

Der undervises i de i en almindelig borgerlig Husholdning forekommende almindelige Arbejder, f. Eks. Rengøring, Madlavning, Bugning, Vask, Rulning og Reparation af Køkkenlinned. — Børnene opøves i simpelt Husholdningsregnskab.

Undervisningen foregaar i Familiekøkkenet.

Gymnastik.

(Herunder ordnede Lege, Svømning og Badning.)

Formaalet.

Formaalet med Borgerskolens Undervisning i Gymnastik, ordnede Lege og Svømning er:

1. at fremme Børnenes harmoniske Legemsudvikling, deres Kraft, Sundhed og naturlige Livsglæde,
2. at udvikle deres Snarraadighed og styrke deres Vilje, og
3. at vække deres Lyst til fortsatte styrkende Legemsøvelser.

Almindelige Bemærkninger.

1. Gymnastikundervisningen drives i Overensstemmelse med de af Gymnastiktilsynet til enhver Tid anbefalede Haandbøger og Hjælpe-midler, idet der dog fortrinsvis anvendes Bevægelsesgymnastik samt vaages over, at der er en til Børnenes legemlige Udvikling svarende jævn Fremadskriden i Øvelsernes Vanskelighedsgrad.

2. Børnenes Paaklædning i Gymnastiktimerne bør være en saadan, at den ikke hindrer de gymnastiske Bevægelser. Overflødige Klædningsstykker skal derfor aflægges under Øvelserne. Det bør tilstræbes, at Børnene udstyres med særlig simple og enkle Gymnastikdragter.

3. Ogsaa ved Undervisningen i Skolens øvrige Fag bør Læreren fremme Børnenes harmoniske Legemsudvikling og søge at bibringe dem gode Vaner med Hensyn til Kropstilling, Bevægelser og Arbejdsstillinger.

4. Som Opkvikningsmiddel i Timerne for de øvrige Fag, navnlig paa de yngste Klassetrin, bør der af og til i Klasselokalet udføres nogle usammensatte gymnastiske Øvelser.

5. I Maanederne April, Maj og September anvendes nogle af Gymnastiktimerne til Boldspil og ordnede Lege.

6. I Badetiden (ca. 1. Juni—ca. 15. Septbr.) benyttes Gymnastiktimerne saa vidt muligt til Svømning og Badning.

7. I Tiden ca. 15. Septbr.—ca. 1. Juni faar Børnene (undtagen 1. Klasserne) Bad i Badstue hver 14. Dag. Tiden tages i Almindelighed fra de alm. Skolefag.

B.

Læseplan for Mellem- og Realskolen.

Angaaende Formaalet med Undervisningen i de forskellige Fag og de almindelige Bemærkninger vedrørende Undervisningen henvises til det i Læseplanen for Borgerskolen anførte, hvilket ogsaa er gældende for Mellem- og Realskolen i den Udstrækning, som er stemmende med denne Skoles Hovedformaal, som er at forberede Børnene til Mellemskole- og Realeksamen.

Stoffordelingen er følgende:

Religion.

1. M.:

Et Udvalg af de bibelske Fortællinger indtil Aposteltiden og i Tilknytning dertil de ti Bud og Trosartiklerne.

2. M.:

Apostelhistorien gennemgaas med det nye Testamente som Hjælpe-middel. — Læren om Daabens og Alterens Sakramente og Bønnen behandles ved Samtaler i Tilknytning til Fremstillingen af Livet i den første kristne Menighed. — Kirkeaaaret og Gudstjenesten gennemgaas. — I den Udstrækning, Tiden tillader, læses efter det nye Testamente om Jesu Liv, f. Eks. Ev. 2., 4., 7., 14., 15. og 19. Kap. samt Fortællingerne i Johs. Ev. 1.—5. og 20.—21. Kap.

3. M.:

De vigtigste messianske Profetier gennemgaas. Af Math. Evangeliet læses Bjergprædiken og muligt ogsaa 21., 22., 25. og 28. Kap. — Lidelseshistorien læses i Sammenhæng, og nogle Salmer i Tilknytning dertil.

4. M.:

Der gives en kortfattet Fremstilling af Kirkehistorien og meddeles enkelte Træk af Missionsbevægelsen med Samling særlig om

visse Hovedpersoner indenfor den danske Kirke- og Missionsbevægelse. — Tillader Tiden det, bør den nyere Tids vigtigste kirkelige Retninger og deres Hovedmænd samt vore største Salmedigtere gøres til Genstand for Omtale.

A n m æ r k n i n g :

Paa alle Klassetrin bør læres et passende Antal Salmer og Skriftsteder.

Dansk.

1. M.:

Børnenes danske Læsebog IV Del. Stigende Krav til Oplæsningen; mundtlig Gengivelse af det læste. Skriftlæsning.

Hele Formlæren, Sætningslæren, Orddannelselæren samt Regler for Tegnsætning.

Skriftlig Dansk: Genfortælling, vanskeligere Diktatøvelser og korte Beskrivelser. (2 skriftlige Arbejder ugentlig.)

I denne og de følgende Klasser kan ogsaa Smith & Lange: „Skr. Dansk“ benyttes.

2. M.:

Oplæsning og Analyse efter Børnenes danske Læsebog V Del. Hele Sproglæren.

Bæk: Danske Digtere. H. C. Andersen, Ingemann, Poul Møller, Chr. Winther og Hauch. Forfatterlæsning.

Skriftlig Dansk: Genfortælling, Beskrivelser og Breve samt Diktatøvelser. (1 Stil om Ugen.)

3. M.:

Oplæsning og Analyse efter Børnenes danske Læsebog VI Del. Forfatterlæsning.

Bæk: Danske Digtere: Holberg, Ewald, Wessel og Baggesen. Ord- og Sætningslære. Falbe Hansen: Svensk Læsebog, 20 Sider. (1 Stil om Ugen.)

4. M.:

Oplæsning og Analyse efter Børnenes danske Læsebog VII Del. Ord- og Sætningslære samt det vigtigste af Orddannelses- og Lydlæren. Falbe Hansen: Svensk Læsebog, 30 Sider.

Litteratur: Det til Mellemskoleprøven fordrede. Bæk: Danske Digtere: Oehlenschläger, Blicher, Heiberg, Hertz, Paludan-Müller, Hostrup og Ploug. (1 Stil om Ugen.)

R.:

Oplæsning og Analyse efter Cl. Clausen og H. Hansen: Dansk Læsebog for Realklassen. Hele Sproglæren. Forfatterlæsning med Litteraturhistorie. (2 Hjemmestile om Maaneden.)

Skrivning.**1. M.:**

Indøvelse af Bogstaver og Ord samt kortere og længere Sætninger efter Lærerens Forskrift paa Klasses tavlen.

2. M.:

Indøvelse af Bogstaver, Ord og Sætninger samt sammenhængende Stykker Prosa eller Vers.

3. og 4. M.:

Indøvelse af det daglige Livs skriftlige Arbejder: Brevformer, Udfyldning af trykte Blanketter, Skemaer o. lign. — Udskrifter paa Konvolutter, Affattelse af Kvitteringer, Annoncer, Ansøgninger, Lykønskninger, simpelt Regnskab o. s. v.

Stenografi.**R.:**

Eleverne lærer Kortskriften efter Systemet „Dansk Stenografi“ og Begyndelsen til Ilkskriften, saaledes at de flinkeste af dem skriver med en Hastighed af 120 Stavelser pr. Minut.

Regning.**1. M.:**

Petersen og Røtting: Regnebog for Mellemskolen I: Regning med almindelige Brøker og Decimalbrøker anvendt paa sammensatte Opgaver.

2. M.:

Efter samme Regnebog: Delings-, Gennemsnits- og simple Procentregning samt omvendt og sammensat Forhold. (4 Hjemmeopgaver om Ugen.)

3. M.:

Petersen og Røtting: Regnebog for Mellemskolen II: Procentregning, fremmed Mønt og Maal, Værdipapirer. Repetition af de foregaaende Regningsarter. (5 Hjemmeopgaver om Ugen.)

4. M.:

Efter samme Regnebog: Flader og Legemer, Ligninger, Kvadratrod. Repetition. (5 Hjemmeopgaver om Ugen.)

R.:

Foldberg: Regning og Algebra for Realklassen. (5 Hjemmeopgaver om Ugen.)

Matematik.**a. Aritmetik.****2. M.:**

Efter Foldbergs Bog for Mellemskolen læses forfra til Multiplikation.

3. M.:

Efter Foldbergs Bog for Mellemskolen læses til § 34.

4. M.:

Foldbergs Bog for Mellemskolen fra § 35 og ud.

R.:

Foldberg: Regning og Algebra for Realklassen.

b. Geometri.**2. M.:**

Foldbergs Geometri for Mellemskolen læses til: „Om Cirkler“.

3. M.:

Foldbergs Geometri til ensv. Trekanter.

4. M.:

Foldbergs Lærebog fra § 118 og ud.

R.:

Foldbergs Lærebog i Geometri for Realklassen.

Historie.

1. M.:

L. Schmidt: Lærebog i Historie I: S. 1--107.

2. M.:

L. Schmidt: Lærebog i Historie I: S. 108--190.

3. M.:

L. Schmidt: Lærebog i Historie I Del fra Side 191 og II Del til den franske Revolution. Repetition af noget af 5. og 6. Klasses Pensum.

4. M.:

L. Schmidt: Lærebog i Historie II Del fra Revolutionen til Nutiden.

R.:

H. L. Møller: Samfundslære samt Repetition i udvidet Form af udvalgte Stykker af Historien.

Geografi.

1. M.:

C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen I Side 1--56.

2. M.:

Samme Bog: I Del, Side 56--78 (Svejts, Østrig, Rumænien, Spanien, Portugal) og II Del Side 98--149 (Danmark).

3. M.:

Samme Bog: I Del, Side 78--96 (Italien, Balkan), og II Del, Side 40--98 (Amerika, Afrika og Australien), Tiden og Himmellegerne.

4. M.:

Samme Bog: De nordlige Lande og Asien.

R.:

C. C. Christensen: Geografi for Realklassen I, Rusland, de baltiske Lande, Polen, de britiske Øer, Holland og Belgien.

Naturhistorie.

1. M.:

Af I Del af Zoologi for Mellemskolen af Balslev og Andersen: Pattedyr, Rovfugle, Spurvefugle og Klatrefugle.

I Hæfte af Botanik for Mellemskolen af Balslev og Simonsen.

2. M.:

Af II Del af Zoologi for Mellemskolen af Balslev og Andersen: Hønefugle, Strudse, Vadefugle, Svømmefugle, Krybdyr, Padder og Fisk.

II Hæfte af Botanik for Mellemskolen af Balslev og Simonsen.

3. M.:

Af II Del af Zoologi for Mellemskolen af Balslev og Andersen: Insekter, Edderkopper, Tusindben, Krebs og Orme.

III Hæfte af Botanik for Mellemskolen af Balslev og Simonsen samt Plantebestemmelser efter Trydes Skoleflora.

4. M.:

Af II Del af Zoologi for Mellemskolen af Balslev og Andersen: Snegle, Muslinger, Blæksprutter, Pighude, Polypdyr, encellede Dyr og Oversigten samt Menneskelegemet og Sundhedslæren.

IV Hæfte af Botanik for Mellemskolen af Balslev og Simonsen, Plantebestemmelser efter Trydes Skoleflora og den organiske Kemi efter: „Kemi for Mellemskolen“ af Jul. Petersen.

R.:

Hvirveldyr efter Zoologi for Realklassen af Balslev og Andersen.

Plantesystemet efter Botanik for Realklassen af Balslev og Simonsen.

Naturlære.

1. M.:

Efter Ellingers Fysik for Mellemskolen: Side 44—72, 85—91.

2. M.:

Ellingers Fysik for Mellemskolen: Side 1—43, 122—134.

3. M.:

Jul. Petersen: Kemi: Den uorganiske. Ellingers Fysik for Mellemskolen: Side 92—122.

4. M.:

Ellingers Fysik for Mellemskolen: Side 73—84, 135—202.

R.:

Ellingers Fysik for Realklassen: Varmelære og Elektroteknik eller andre af de i Ministeriets Cirkulære af 19. Novbr. 1906 nævnte Afsnit.

Tysk.**2. M.:**

Ellen Lange: „Tysk Begynderbog“ og „Gloser og Oplysninger“.

3. M.:

Samme Bøger som i 2. M.

4. M.:

Ellen Lange: Tysk Læsebog for Mellem- og Realskolen 1. og 2.

R.:

Samme Bøger som i 4. M.

Engelsk.**1. M.:**

Sarauw og Jespersen: Begynderbog Nr. 1, hele Bogen og Nr. 2 Stk. 1—35. Oversættelse og Samtale. Skriftlige Øvelser.

2. M.:

Sarauw og Jespersen: Begynderbog Nr. 2, ca. 40 Sider. Samtaleøvelser efter Bogen og efter Billeder. Skriftlige Øvelser efter P. Jacobsen: Engelske Stiløvelser.

3. M.:

Samme Bog som i 2. M. og 20 Sider af Jespersens engelske Læsestykker. Jespersens Begyndergrammatik. Skriftlige Øvelser efter P. Jacobsen: Engelske Stiløvelser.

4. M.:

Ca. 42 Sider af Jespersens engelske Læsestykker. Ekstemporallæsning af andre Stykker af Læsebogen. Jespersens Grammatik. Skriftlige Øvelser efter P. Jacobsen: Engelske Stiløvelser.

R.:

Ca. 75 Sider af Jespersens engelske Læsestykker. Ekstemporallæsning. Skriftlige Øvelser efter P. Jacobsens Stiløvelser for Realklassen.

Fransk.**R.:**

N. Chr. Nielsen og Frantz Hoffmann: Fransk Begynderbog VII Udg. Henrik Madsen: Fransk Grammatik for Realklassen.

Sang.

Sangundervisningen drives, ogsaa hvad Stoffordelingen angaar, i Overensstemmelse med det til enhver Tid gældende af Undervisningsministeriet givne Regulativ for Sangundervisningen i Mellem- og Realskolen.

En Time ugentlig anvendes til Fællessang.

Tegning.**1. M.:**

8 farvede Tegninger efter Modeller med enkle Former.

2. M.:

5 farvede Tegninger efter enkle Rummodeller.

3. M.:

5 farvede Tegninger efter Rummodeller og Brugsgenstande.

4. M.:

5 farvede Tegninger efter Brugsgenstande.

Sløjd.

1. M.:

Smalfladehøvling og dertil Længde-, Tvær- og Skraasnitning. Bredfladehøvling, hvortil knyttes Stregmaalsridsning. Samling med Skruer. Studsning af tyndt Træ.

2. M.:

Grundig Øvelse i Opretning og nøjagtig Studsning. Skraahøvling, Fasning, og Rundhøvling. Sømfugning. Enkelte lettere Øvelser i Krumsavning og Bugthøvling.

3. M.:

Fortsat Øvelse i Krumsavning og Bugthøvling, Stikning. Afpudsning med Fil, Pudshøvl og Sandpapir. Enkelte Øvelser i Limfugning.

4. M.:

Fortsat Øvelse i Limfugning. Beslaaning. Nogle Trækonstruktioner.

R.:

Anvendelse af det tidligere lærte. Beitsning og Lakering.

Haandgerning.

1. M.:

Der syes Øvelsesstykke med Linnedsyning og Hvidsøm. Der strikkes en Strømpefod.

2. M.:

Der syes et Arbejde med Linnedsyning, et Forklæde, Chemise eller en Underkjole. De første Øvelser i Maskinsyning gives. Tunger og Knaphuller indøves. — Strømpestopning læres.

3. M.:

Fortsat Øvelse i Linnedsyning. Et Par Benklæder. Maskinsyning. Syning af Tunger. Et lille Strikkearbejde, f. Eks. Serviet eller Vanter (Luffer).

4. M.:

En Natkjole eller Frisørtrøje syes. Maskinsyning. Hedebo eller Orchis indøves.

R.:

Kjolesyning efter Standardmønstre (Weldonmønstre eller lignende). Der maa være et Mønster til hver Elev i Klassen. Eleverne øves i at klippe Mønstrene i Papir, førend de klipper i Stof.

Husgerning.**R.:**

Undervisningens Omfang som paa 6. og 7. Klassesetrin i Borgerskolen.

Gymnastik.

(Herunder ordnede Lege, Svømning og Badning.)

Gymnastikundervisningen drives i Overensstemmelse med de af Gymnastiktilsynet til enhver Tid anbefalede Haandbøger og Hjælpe-midler, idet der dog fortrinsvis anvendes Bevægelsesgymnastik samt vaages over, at der er en til Børnenes Alder og legemlige Udvikling svarende jævn Fremadskriden i Øvelsernes Vanskelighedsgrad.

I Maanederne April, Maj og September anvendes nogle af Gymnastiktimerne til Boldspil og ordnede Lege.

I Badetiden (ca. 1. Juni—ca. 15. September) benyttes Gymnastiktimerne til Svømning og Badning. I den øvrige Tid af Aaret faar Børnene Bad i Badstue hver 14. Dag.

Saaledes enstemmigt vedtaget D. D. af Skolekommissionen.

Horsens Købstads Skolekommission, d. 11. Juni 1930.

Axel Sørensen.

J. K. Jensen.

Saaledes enstemmigt vedtaget i Hørseñs Byraads Møde den
23. ds.

Horsens, Borgmesterkontoret, den 24. Juni 1930.

Axel Sørensen.

H. C. Meilstrup.

Godkendes paany som gældende indtil videre.

Skoledirektionen for Voer og Nim Herreder, den 7. Oktober 1930.

V. Hvidt.

P. Clausen.

K. Pedersen.

Bilag.

Optagelsesprøve i Mellemskolen.

For at optages i Mellemskolens 1. Klasse maa Eleven bestaa en Optagelsesprøve. Fordringerne ved denne er bestemt ved kgl. Anordning af 19. Juni 1903:

1. *Dansk, mundtlig.* Der kræves af Eleven sikker, flydende og forstandig Oplæsning af et Stykke læst Prosa; desuden skal han (hun) prøves i Oplæsning af et Stykke ulæst, fortællende Prosa, som efter Indhold og Sprogform maa antages at ligge inden for hans Alderstrins sædvanlige Fatteevne, og vise nogenlunde Sikkerhed deri. Efter Oplæsningen maa han, vejledet af Eksaminators Spørgsmaal, kunne genfortælle, hvad han har læst, og vise, at han forstaar det. Han maa kunne udenad nogle enkelte, væsentlig fortællende Digte og være i Stand til at gøre Rede for deres Indhold samt i det hele vise, at han har forstaaet dem. Ved Samtale paa Grundlag af det læste skal Eksaminator tillige forvisse sig om, at han har Øvelse i at finde Hovedleddene i en Sætning og i at kende de vigtigste Ordklasser og deres Bøjning.

2. *Dansk, skriftlig.* Han maa uden væsentlige Fejl i Retskrivningen kunne skrive et i Omfang passende Stykke, som dikteres langsomt for ham med Angivelse af Skilletegnene, og som ikke indeholder sjældne Ord eller Ordforbindelser. Fremdeles maa han være nogenlunde indøvet i at kunne gengive i Skrift et ham fortalt eller langsomt forelæst fortællende Stykke, som ikke er synderlig langt, og hvis Sætningsbygning og Indhold er let fatteligt.

3. *Regning.* Prøven skal være baade *skriftlig* og *mundtlig*. Eleven maa kunne den lille Tabel *med Sikkerhed* og have *Færdighed* i at løse Opgaver i de fire Regningsarter med benævnte og ubenævnte hele Tal samt kunne anvende disse Regningsarter paa simple Opgaver i *Reguladetri*. Han maa endvidere have Kendskab til *Brøkbegrebet* i Almindelighed og kunne addere og subtrahere *ensbenævnte*

Brøker. Han maa ogsaa kende *Decimalbetegnelsen* og kunne foretage Addition og Subtraktion af Decimalbrøker samt multiplicere saadanne med en *hel* Multiplikator og dividere med en *hel* Divisor. Hovedregning maa han kunne udføre sikkert og hurtigt med mindre Tal.

4. *Skrivning.* Han maa kunne skrive latinsk Skrift tydeligt og nogenlunde pænt i Bogen med Pen og Blæk, saavel enkelte Bogstaver og Ord som hele Sætninger, der fylder en Linie eller derover. Ligeledes skal han prøves i Afskrift af et kort Stykke efter en Bog.

5. *Religion.* Eleven maa have lært de vigtigste Fortællinger af hele den bibelske Historie at kende gennem mundtlig Fortælling eller efter en let og kortfattet Bibelhistorie samt kunne nogle faa, letfattelige Salmer. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

6. *Historie.* Han maa have læst eller mundtlig faaet meddelt et efter Tidsfølgen ordnet Udvalg af Fortællinger om Hovedpersoner og Hovedbegivenheder fra hele Fædrelandshistorien og frit kunne genfortælle deres væsentlige Indhold. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

7. *Geografi.* Han skal paa Grundlag af Landkortet, med eller uden Hjælp af en lille Lærebog, have vundet et ret fyldigt Kendskab til Danmarks Geografi og ligeledes, om end i mindre Omfang, til Norges og Sveriges. Fremdeles maa han have lært at orientere sig paa en Globus og et Europaskort, saa at han kender Verdensdelene og de store Verdenshave samt har en Oversigt over Europas vigtigste Lande og disses Hovedstæder.

8. *Naturhistorie.* Han skal gennem *lagttagelsesundervisning* have vundet Kendskab til en Del, dog ikke ret mange, Hovedtyper af Dyre- og Planteverdenen, særlig til vore egne Husdyr og vore vigtigste Nytteplanter.

Til denne Anordning har Ministeriet senere knyttet nogle Bemærkninger, hvoraf her anføres enkelte Udtog:

Ved Optagelsesprøven til 1. M. skal det især komme an paa, hvorledes Eleven kan klare sig i Dansk og Regning samt i Skrivning. Hvis Eleven ikke i alt væsentligt fyldestgør de ovenfor opstillede Krav i disse Fag, skal der nægtes ham Optagelse; men hvis han fyldestgør dem, og hvis han tillige efter Vidnesbyrd fra den Skole, han tidligere har gaaet i, og efter Eksaminators Skøn ved Optagelsesprøven viser Kvikhed og Forstandighed, bør han optages, selv om han kommer noget til kort over for de Fordringer, der er opstillet for de øvrige Fags Vedkommende.

Elevernes Forældre eller Værger ligesom ogsaa deres tidligere Lærer skal have Tilladelse til at overvære Optagelsesprøven. Det vilde

være meget ønskeligt, om den tidligere Lærer altid kunde være til Stede ved Prøven; dette vilde sikkert være en Støtte og Beroligelse for Barnet, og Eksaminator vilde i mange Tilfælde kunne have Fordel af at forhandle med Læreren om Eleven. I hvert Tilfælde venter man, at Læreren forud vil tilsende Skolen et Vidnesbyrd om sin Elevs Begavelse og hele aandelige Væsen, afgivet efter et samvittighedsfuldt Skøn.

Angaaende Elever, der søger Optagelse i andre af Skolens Klasser, har Ministeriet i Cirk. af 17. Juli 1909 fastsat visse Bestemmelser:

Enhver, som ønsker Optagelse i 2. eller 3. Kl., skal ved en Prøve godtgøre, at han (hun) i Henseende til Modenhed og Kundskaber staar paa Højde med den Klasse, i hvilken vedkommende ønsker at blive optaget.

Elever, der efter privat Forberedelse søger Optagelse i 4. Klasse, maa ligeledes have læst alt, hvad der er gennemgaaet i 1., 2. og 3. Klasse og desuden skaffe Attest for, at han maa anses for egnet til Optagelse i 4. Kl.

Disse Bestemmelser gælder kun for de Elever, der ikke forud har gaaet i Mellemskole. De, der er undervist i en eksamensberettiget Mellemskole, kan uden særlige Betingelser flyttes over i en anden saadan Skole. Dog maa de fra den Skole, de forlader, skaffe Attest for, at deres Modenhed og Kundskaber svarer til den Klasse, de søger Optagelse i.
